

Dvisavaitinis Iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI. Birželio-June 5 d., 1919 m. No. 5 (62)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burlinson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)

Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly \$2.00
6 Months 1.00
In Foreign Countries Yearly 2.50
Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis

Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams \$2.00
Pusmečiui 1.00
Pavienis Numeris ..... .10
Į Užrubežį Metams 2.50

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Organizuokimės ir Stiprėkime.

Matau jurės krantą, kuri nuolat skalauja bangos.

Kartais mažos švelniai užgauna jo krutinę, kartais didelės, piktai šnioksdamos, atlėkė jį raižo.

Bet krantas stovi, kaip stovėjęs: tvirtas - nepajudinamas. Jo krutinė uolų šarvais apdengta. Užlėks banga, ištiška į visas puses, ir išsklijusiomis srovėmis - gurguolėmis, lašais — tiškėdama vėl slysta, puola atgal į jurę.

Krantas stovi tvirtas ir nepajudinamas.

Jurė ir krantas man įvaizdina žmonijos gyvenimą. Ir švelnios-malonios, ir piktos-

žiaurios bangos jame siaučia.

Mūsų, lietuvių, visuomenėje gyvenimas ytin smarkiai juda. Lietuvių tauta dabar turi daugiausia rūpeščių. Jos jėgos intemptos. Tautos rūpeščiais gyvena ir išeivija — Amerikos lietuviai. Bet ne visi. Vieniems jų tautos reikalai rupi labai giliai, kitiems jų labas ne tik ką neapeina, bet dažnai net jiems kenkia.

Mūsų visuomenė neseniai dar pradėjo organizuotis; ligtol ji dručiai buvo pakrikdyta visokios rūšies žmonių.

Todel dabar, kada mūsų visuomenė rimtai organizuojasi, joje eina kova, lyg jurės

bangų ir kranto. Krantas, tai ta dalis visuomenės, kuri vienija lietuvius į kruvą, saugo juos nuo iškrikimo ir nuo visų pavojų. Bangos, tai tos juodosios pajėgos, kurios krikdo mūsų visuomenę, veda nuo tautos darbų į šuntakius.

Kova dabar eina smarki. Juodosios spėkos, pajutę besiartinantį sau galą, su didesniu inirtimu griebiasi kovoti, kerta iš visų pajėgų į išaugantį tautos krantą, kuris jų galybę apriboja. Mūsų visuomenėje bręsta orijantacija — nuoseklus reikalų supratimas, apsiereiškia disciplina, išauga autoritetas. „Socialistai“ (pas lietuvius sulyg jų darbų teisingai vadinami cicilikais), seniau tiek triukšmo kėlę miniose, dabar įsiglaudžia į siaurutį ratą savo pasekėjų. Tiesa, Bagočiai, Grigaičiai, Montvidai dar rėžia spyčius, bet jie jau mūsų žmonėms išrodo tušti, nublukę, kad nei klau syti nenori. Iš ties, duok žmogui daugiau šviesos, prasilavinimo, mokslo, ką jis gera ir naudinga ras. Bagočių plepaluose, iškraipytuose faktuose, svajonėse?

Atkrinta nuo visuomenės ir kiti netikę gaivalai. Seniaus ir saliuininkas, ir apskrus bankininkas, ar šiaip biznierišlis, mokėdavo iškilti minioms vadu ir autoritetu. Ne mokslu ir išmintimi, ir ne gerais norais del tautos, tik apskrumu ir juoda gudrybe. Miniose auga pagarba savo vardo ir jausmų. Šiandien Mockus, Srtazdus, ir kitus tokius paukščiūš peni liberalai. Jie jiems duoną ir darbo dirvą duoda. Šiandien minios ima atskirti taip vadinamą „tautininką“ nuo tikrojo tautininko. Apsimetėlis „tautininkas“ daugiau griaua, negu stato. Po priedanga tautybės, jis sunkia į tautą bedievybės syvus, šaldo žmonių tikėjimą, gadina sielą ir jausmus.

Vyčiai! Mēs turime vis dračiau ir žymiau suagti su tuo tautos krantu — jos ištvermės ir galybės siena. Kiekvienas Vytis-Vytė privalo mintyti, elgties ir daryti, kaip mintija, elgiasi ir daro ta dalis, kuri neniekina tikybės — sielos skaistintojos, — gerbia visas tau-

tos sveikas ypatybes, gerbia autoritetą ir discipliną.

Mokslas, dailė, lavinimasis — štai mūsų dirva. Tik iš tokio jaunimo bus tautai naudos, iš kurio ji susilauks šviesių, mokytų piliečių. Tauta nebus niekuomet druta, jei ją galės suvadžioti visoki nezaležninkų apaštalai, jei ji nemokės apsisivalyti liberalo ir ciciliko seilių, išniekinančių jos jausmus ir mintis.

Jaunimui — Vyčiams — turi rūpėti traukti jaunimą savo organizacijon, parodyti jam šviesius idealus. Vardė tautos, jos ilgų amžių skriaudų ir kentėjimų, skiepiinti jaunimo širdin ir sielon idealą — būti tikru tėvynainiu, naudingai dirbti visuomenei ir tautai, kad išgydžius amžių jai padarytas žaizdas ir naują, laimingą gyvenimą užtikrinti.

Tautai laimės ir garbės vainiką pins tie, ką moka ir mintimis, ir žodžiais ir darbais ją mylėti ir gerbti.

M. Z.

Jaunuomenė — tautos ateitis. Šiandieniniai vaikai rytoj bus piliečiai, valdininkai ir mokytojai, tėvai ir motinos, nuo kurių priderės tautos likimas.

* * *

Jaunuomenė vienodai turi išmokti branginti laimę ir nelaimę, nes pasaulis — ne rojus, „bet ašarų pakalnė.“ Ir tik tas, kas žino, kas tai yra nelaimė, prideramai moka branginti ir gerbti laimę.

* * *

Kas sistematiškai eikvoja savo energiją tuščioms kalboms ir vaikščiojimams, tas niekuomet nieko gero gyvenime nesulauks, nors ir šimtą kartų per dieną apie pasisekimą manytų. Žmogaus valia neišsyk darosi stipri. Ji turi ryšių su charakteriu, charakterisgi — tai pamatas, ant kurio atsiranda mintys. Keno silpnas charakteris, reikia tuoj jis sustiprinti, jei nori, kad jam gyvenime sektųsi. Kiekvienas toks žmogus turi laikytis šių taisyklių: **neplepėti! Bereikalo nekalbėti! Neinteresuotis privačiais kitų reikalais! Nesivalkioti be tikslo!**

* * *

Iš suvirš šimto, tik viena Vyčių kuopa parodė nepriaugimą prie visuomenės disciplinos siųsdama į liberalų Seimą savo atstovą.

ATGIMIMAS.

Atskleiskim senovės lapus,
Pajudinkim bočių kapus,
Tautos griuvėsiai pasakys:
— Čionai atgimimo lopšys!

M. GUSTAITIS.

Lietuva buvo galinga ir garsi. Prieš jos vardą drebėdavo jos priešai. Ne kumštis parbloškė ją, tik viliugin-ga kaimynų politika.

Penkis amžius Lietuva buvo sveti-mų vergijoje. Skaudžių priespaudų, vargų ir kentėjimų ji nešė. Galop bau-džiava, bedraugijinis gyvenimas ir žiauriausia panieka lipinta prie lietuvio sielos ir kuno, užgesino visats senovės lietuvio ypatybes. Inaugo jis į baudžiavos jungą, paliko visišku vergu.

Lenkas, rusas ir vokietis ponas plakė lietuvių rykštėmis, dalinosi mai-nais, mainė šunimis; tyčiojosi iš gražios lietuvio kalbos, visų jo dvasios ypaty-bių, o lietuvius tylėjo ir kentė. Jis net su-augo su mintimi, kad taip reikia, kad jis tam sutvertas.

Baudžiava buvo praėjus, bet jos pėdsakai paliko. Keli metai atgal, Lie-tuvoje dar dažnai buvo galima sutikti žmonių, gyvenusių baudžiavą ir neišau-gusių iš jos paliktų žymių: 'Klausykite, vaikeliai, kokią "pasaką" jums papasa-kosiu," atmenu kaimyno senelio žo-džius, kuris labai dažnai su pamėgimu tą "pasaką" mums mažiems atpasako-đavo. Tai ne pasaka, tik kruvinais ruo-žais į lietuvio vergo sielą įsirašęs nuoti-kis. Va ta "pasaka: "Žiurėkite, vaike-liai, tas dvaras, ką jūs matotė, seniau buvo labai didelis. Aš su jūsų išmiru-siais dėdukais jame baudžiavą ėjome. Musų ponas buvo piktas, jo "žonsa" (pagelbininkas - perdėtinis) buvo dar piktesnis. Kartą buvo taip. Vežėme iš miško rastus. Kelyje mano vežimo ratai inklimpo purvo duobėn. Arkliai tempė-tempė, pertempė vežimo stiprumą ir jis sulužo. Grįžau tuščiom. Ponas "žonsa" laukė vartuose. Pamatęs su tuščiu veži-

mo pirmagaliu, paklausė, kame rastas. Išaiškinau atsitikimą. Ponas "žonsa" iškišo iltis, sutraukė veidą, nuplėšė ma-no rudinę ir išsitraukęs kančių kapojo lig tol, kol nei vieno sveiko ruoželio ant kuno nebeliko!... Bet vis-tik gero pono buta... mušė, mušė ir gyvą paliko... Duok jam, Viešpatie, už tai dangų!..."

Tai tokia "pasaka." Jos galas ypa-tingiausias. Jis mums parodo lietuvio tipą baudžiavos gadynės. Tokių tipų Lietuvoje buvo daug.

Mainosi laikai, mainosi ir žmonės. Iš Tėvynės dabar ateinančios žinios mums piešia naują lietuvio tipą. Lietu-vis atgimsta! Senovės dvasia, apie ku-rią ligšiol vien žodžiais minėdavome, lietuvyje vėl apsiereiškia.

Vilniuje, akyvaizdoje Gedimino kalno, trispalvės tautos vėliavos — pir-mi lietuvių karuomenės pulkai darė prisiegą greičiau numirti, negu duoti svetimoms kojoms mindyti Lietuvos ru-bežius ir jai skriaudas daryti.

Kaune, laidojant karininką, Praną Eimutį, kritusį auka nuo vokiečių ran-kos bepildant savo pareigą, lietuviai su-darė tokio upo demonstraciją, apie ku-rią sužinojo visas pasaulis ir kuri už-tektinai davė suprasti Lietuvos prie-šams, kad jų kruviniems žygiams musų Tėvynėje yra pabaiga. Pagarbą musų didvyriui karininkui išreiškė didžių tautų ir Lietuvoje gyvenančių tautų at-stovai, o lietuviai jam pasakė: "Drau-ge, nors tu žuvai nuo žiaurios vokiečių rankos, bet mes gyvi... Tu žuvai už lie-tuvių tautos laisvę; lietuvių tautą. Tau tinkamą užmokesnį už tai davė. Ji neuž-mirš nei vieno ir kiekvieną žuvusį drau-gą, jei neiškilminga procesija, tai šir-dyje pagerbs. Mes gi Tau tariame pas-kutinį sudiev! Išsėkis amžinoje rany-bėje danguje, čionai Tu savo pareigą šventai atlikai."

Lietuvių karuomenė atbloškė bol-ševikų gaujas, kelis kartus smarkiai su-mušdama jų spėkas.

Lietuvių karuomenė pasirižusi pa-imti iš lenkų Vilnių, neatsižiurint, kiek jai aukų tas atsieitų. Vilnius—Lietuvos

sostinė, jos širdis. Jis, it pasauliui saulė, šviečia Lietuvai iš rytų tautos šviesa ir stiprybe. Išplėskite Lietuvai Vilnių, atimsite brangiausias jos turtus, brangiausias liekanas ir paminklus, bočių kapus — atgimimo ir inkvėpimo šaltinį... Užtai ir gins Lietuva Vilnių.

Bet ant Lietuvos padangės dar daug juodų debesų. Daug nelaimių ir pavojų supa.

Lenkai drąsko širdį — sostinę Vilnių.

Vilniuje marinami kalėjimuose mūsų ižymiausi veikėjai. Ten marinas kun. Juozas Tumas. Jo mirtis — skaudus tautai smugis.

Lietuvos gyventojai neturi ramybės, nes dar vokiečiai, lenkai ir bolševikai siaučia jų žemėje ir skriaudas daro.

Lietuvą išgelbės, jai liuosybę ir neprigulmybę užtikrins tik ginkluota lietuvių pajėga — tautos karuomenė. Sveikiname jauną ir narsią Lietuvos karuomenę ir pavedame jai mūsų širdis. Didžiuojamės jos darbais! Yra tai liuosnorių karuomenė, kuri susidarė kovai už teisybę. Tegul ta jauna ir narsi lietuvių karuomenė bus tautos išgelbėtoja, lai ji prikelia kiekviename lietuviuje Vytauto laikų dvasią!

Remkime ir gaivinkime tą karuomenę. Atsiminkime tuos ilgus vergijos metus, tuos persekiojimus, kuriuos kentėme Tėvynėje. Pažinome gerai, ką reiškia maskolių, vokiečių letenos, lenkų pastangos. Turime ir mes sukilti, tverti karuomenę, auginti fondą, padėti Tėvynės žmonėms, kiek tik musu jėgos išneša. Jaučiame savyje pasirižimo nešti pagelbos Tėvynei, tai jos pagelbėtojai jaunai karuomenei, tik kol-kas mūsų rankos surištos. Daug Amerikos lietuvių stiprių vyrų nerimsta, norėtu grįžti Tėvynėn, kad bendromis pajėgomis ginti nuo svetimu priešų jos žemę, jos laisvę ir teises. Bet kol-kas tik trypsi ant vietos, negalėdami toliau ženoti. Amerikos valdžia dar nedavė paveliimo viešai organizuoties ir liuosai išvažiuoti.

Ar greit mūsų ingaliotinių pas-

tangos atsieks tikslo? ar greit bus progos mūsų jaunimui ne vien žodžiais, bet ir darbu pasitarnauti Tėvynei? Atidarykite vartus, o tėvynėn pribus didelę jėgą, kuri padės jai išsiliuosuoti.

Didelėse ir mažose mūsų kolonijose yra buriai tvirtų vyrų, kurie pasirenge laukia tos progos. Jie turi sukietintus muskulius ir dvasią pasirižime užbaigti tautos skriaudas. Praveskime jiems kelią!

Matas.

Lietuvos Vyčių Domai!

Nors kiekvienam ištikimam Vyčiui yra gerai žinomas Kristaus Bažnyčios įsakymas: "Eik Išpažinties nors kartą ant metų, ir priimk švč. Sakramentą apie Velykas," tečiauš nebus čia pro šalį priminti, kad tojo prisakymo išpildymas yra viena iš svarbiausių mūsų priedermių. Jojo neišpildymas reiškia atsimetimą nuo mūsų brangios organizacijos, nes neatlikusieji Velykinės lieka išbrauktais iš L. V. Organizacijos. Lai kuopų raštininkai taipgi neužmiršta surašyti visų narių vardus ant tam tikrų blankų, kurias galima gauti pas Centro raštininką, ir, gavus kuopos Dvas. Vadovo paliudijimo parąšą, prisiusti jas Centro Dvas. Vadovui ne vėliaus kaip į mėnesį laiko po šv. Trejybės.

Kun. M. J. Urbonas, Liet.

Vyčių Centro Dvas. Vadovas.

— Kas nepritaria Seimui (liberalų šaukiamam), tas yra Lietuvos priešas.

A-a. Panašu į obalsį: "No beer no work."

* * *

Advokatas Mastauskas, p. Česnulis jau sugrįžo; p. Pakštas ir-gi žada sugrįžti. "Tautininkų" kinkos povaliai ima krutėti. Tiek melų paleista!

JULIUS B. KAUPAS ir EM. GEDGAUDAITĖ.

Antredienyje, gegužio 27 dieną š. m., šv. Jurgio bažnyčioje, Chicagoje, iškilmingomis apeigomis ši jauna pora susirišo moterystės ryšiu.

Mūsų visuomenė išiturtino nauja, šviesia, inteligentiška šeimyna iš dviejų gabių veikėjų.

Ilgiausių jai metų, pasisekimo ir laimės!

PIRKLIAVIMAS SU LIETUVA IR LATVIJA.

*(Released by the Governmental
Information Service).*

Karės Pirklybos Bordas praneša (W. T. B. R. 729), kad dėl nenusistovėjusių sanlygų Latvijoje ir Lietuvoje leidimas išvežti prekes į tas vietas bus

suteikiamas tik išimtinuose atvejuose.

Leidimų gavimas tebėra tas pats, kurį Karės Pirklybos Bordas išleido balandžio 14 d. 1919 m. (W. T. B. R. 695). Siuntėjai-exporteriai turi su prašymu priduoti visas informacijas kokias tik jie turi ir kurios leistų Karės Pirklybos Bordui duoti ypatingą leidimą.

Auklekime kultūros darbininkus.

Lietuva! buvai prispausta
Bemokslė, bedailė tauta,
Dabar-gi galybės jau tos
Varys pažangumą tautos.

M. GUSTAITIS.

Lietuva ilgus amžius buvo priešų prispausta. Negalėjo ji — jai nevalia buvo apreikšti savo dvasios genijaus, ir tas jos genijus turėjo priespaudos metu tunėti uždarytas lietuvių dvasios gėmėse. Priespaudų laikais lietuvių genijus tegalėjo apsireikšti svetimose — nelietuviškose formose. Ir štai mūsų dvasios galiunai — Mickevičius, Kraševskis ir kiti tokie, reikšdami savo talentus pasauliui, padarė naudą ne mums, bet lenkams. Nepavydėtume lenkams tos jiems iš mūsų smegenų sukrautos garbės, jei vietoje nepakantos ir blogų velijimų, matytume ir jaustu me jų bent šioki-toki dėkingumą.

Bet eina kitokia gadynė. Su Enryko Sienkevičiaus mirtimi, rodos, užsibaigia era mūsų genijų tarnavimo svetimiems.

Lietuva buvo prispausta. Ji buvo bemokslė, bedailė tauta. Dabar ji turi atsistatyti ir apreikšti pasauliui savo genijų naturalėje — lietuviškoje formoje.

Mokslo srovė į Lietuvą plačia vaga eina. Netolyroje ateityje lietuvių tauta apšvietos žvilgsniu stovės eilėje augščiausia pakilusių tautų.

Kyla ir mūsų dailė. Ji jaunus, traškiai bujojančius diegus išleido. Tik skaudū mūsų Tėvynei karė tuos diegus aštria šalna užgavo. Per keturis ir pusę metų Lietuva kovojo su mirties, nelaimių ir vargų pavojais. Ji alkana ir pusbadė buvo. Visos jautresnės ir švelnesnės lietuvių pajautos buvo užgesę. Nutilo ir linksmutė, visur skambanti daina. Vietoje jos pasigirdo aimanavimai, atdusiai, dejonės. Kai pavasarį užklysdavo linksma gegutė, ji nerasdavo

to malonaus lietuvių sodo, kuriame ji seniau kukavo. Vietoje žalių, lapotų liepų, ji atrasdavo apdraskytus stiebus, stuobrius. Vietoje linksmaus juoko ir atsiliiepimo daina, jinau savo aidan išgirdavo lietuvių motinos balsą, kuri šalip grįčios griuvėsių sėdėdama, liejo širdies, sielos pajautas. Nekartą jai aidą sudaryti padėdavo jauna lietuvių, jos duktė, arba maži kudikiai glausdamiesi į jos kūną.

Užmiršo lietuvis džiaugsmą, visa Lietuva užmirė apsisiautus gedulių rubais. Nutilo visuresanti daina, užgeso jauni dailės aukurai.

Nusiblaivins, nurims Lietuvos padangė — ir vėl sužibės jos kultūros aukurai. Pražydės ir dailė.

Kalbant apie dailę, neužmirškime jos svarbos tautos ir žmonijos gyvenime. Tai didi kultūros sritis. Bus tyra, augšta, prakilni dailė — ji ves žmones geron pusėn: kels, tobulins, auklės; bus ji žema, skretina — ves ir žmonių mintis žemyn.

Lietuvių tauta dailės ypatybėmis apsti. Tik maža dar dailės žmonių ji turi. Ligšiol daugiau domos dėta į kitas kultūros sritis, o maža į dailę. Dabar turės virsti kitaip. Turėsime ir daile rupintis, kad pakėlus kultūrą pilnoje jos prasmėje.

Lietuvos gyvenimui susitvarkius, į mūsų kraštą su "daile" skubės įvairūs gaivalai. Skverbsis svetimi su savo dažais, skverbsis ir musiškiečiai — įvairių dvasios krypsnių žmonės. Į Lietuvą plauks banga svetimų nešamų užnašų, ir savųjų iškreiptos, išdarytos, visokiais dažais išvilgintos, praskiestos dvasios ypatybės.

Kad tėvynė dabar turi daug vargų, ji negali užtektinai į dailę atsižvelgti. Bet mūsų išeivijoje yra išsiplovę daug dvasinių jėgų. Čia, Amerikoje, mūsų pavyzdinčiai auklėjamoje jaunoje kar-

toje yra daug skaiščių jaunų talentų, kurie Tėvynės kulturai daug naudės žada. Jie atneš tą naudą, jei bus dedama į tai daugiau domos. Bet, dėja, ligšiol apie tai maža paisyta. Jauni, skaisčius talentai, vos sužibę, vos parodę pirmuosius žiedelius, turi suskursti ir suvysti sunkioje dirbtuvėje. Daugumą lietuvių tėvų neperdaug sugeba apkaunuoti kad ir brangiausių tautai vaikų talentus. Vos išbaigę sunus ar duktę pradinę mokslinę, veda ir stato dirbtuvėje prie darbo. O dauguma tėvų, kad ir brangina vaikų gabumus, bet neištekliai nepavelina jiems duoti pilnesnio mokslo ir išsilavinimo.

Atkreipkime į tai domos. Yra gerų tėvynainių, kurių ištekliai lengvai galėtų praskinti kelią mūsų talentams į tinkamą sritį. Remdami ir auklėdami talentus, augintume ir ruoštume Lietuvai kultūros darbininkus. Be gabių ir specialistų žmonių jokia kultūros sritis kilti ir bujoti negali. Užtad gerbkime ir atsižiurėkime į kiekvieną talentą ir neleiskime jam pranykti nuo sunkių gyvenimo aplinkybių. Raginkime tėvus gabius vaikus mokinti, o jei jų ištekliai nedaleistų, gerų tėvynainių pareiga surasti jiems globą ir paramą iš kitur.

Gabių talentų apsireiškia ir kyla ir iš augusių. Ilgai kai-kuriems nebūta progos apsireikšti. Pas Vyčius gabių pajėgų išplaukia vis daugiau ir daugiau. Vyčiai ir gerą sumanymą iškėlė. Jie pasirižo gabias pajėgas remti ir padėti joms kilti. Chicagos Lietuvos Vyčių Apskritis jau metai atgal sudarė Talentų Išdą teikti moralės ir medžiaginės paramos gabiešiams Vyčiams. Ligšiol Talentų Išdas daugiau domos kreipė į dramos skyrių, ateityje-gi žada ir į kitus dailės skyrius atsižvelgti, o ypač į dainos ir muzikės. Sektinas pavyzdys ir kitiems Apskričiams bei kuopoms. Laiku ir per triušą augs kultūros darbininkai, o paskui jie statys ir palaikys ją. Remkime ir auginkime juos.

Lietuviu dailė bus mums inkvėpimu ir viltimi gyventi tautiniu gyvenimu.

Lietuvių dailė bus mums atrama kovoje su svetimomis intakomis ir saviškių dvasios iškrypimais, akiai skiepijamais tautos vidun.

Jei triušime ir padarysime ką nors gero, tai Tėvynei ingijus laisvę ir neprigulmybę, ir mes jausimės pasitarnavę jos gerovei.

Lašas.

ATSISĀUKIMAS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ:

Rengiame iš lietuvių gyvenimo Lietuvoje didžiausią parodą kokia kada nors Amerikoje atsibuvo. Paroda atsibus New York'e netolimoj ateityje, taip greit kaip bus galima gauti daiktų. Parodoje turėtų dalyvauti visi Amerikoje gyvenantieji lietuviai. Į parodą prašome siųsti visokių lietuviškų išdirbinius, kuriuos turite atsivežę iš Lietuvos, kaip tai mezginius, siūvinius, staltieses, juostas, žiurkštus, sijonus, lininius audeklus, ir visus akyvesnius rankų išdarbius, kaip: verptelius, lazdas, kryželius, dėžes ir t. p. Parodai daiktus galima siųsti mūsų antrašu: 6 West 48-th Street, New York City. Po parodai visi daiktai bus gražinami savininkams. Šioje parodoje bus remiamas ir Lietuvos neprigulmybės klausimas. Rodant visus įvairumus lietuvių gyvenimo Lietuvoje, bus atkreipta amerikiečių dėmesys ir į pačius lietuvius.

Visi į darba dėl mūsų tėvynės Lietuvos neprigulmybės pripažinimo.

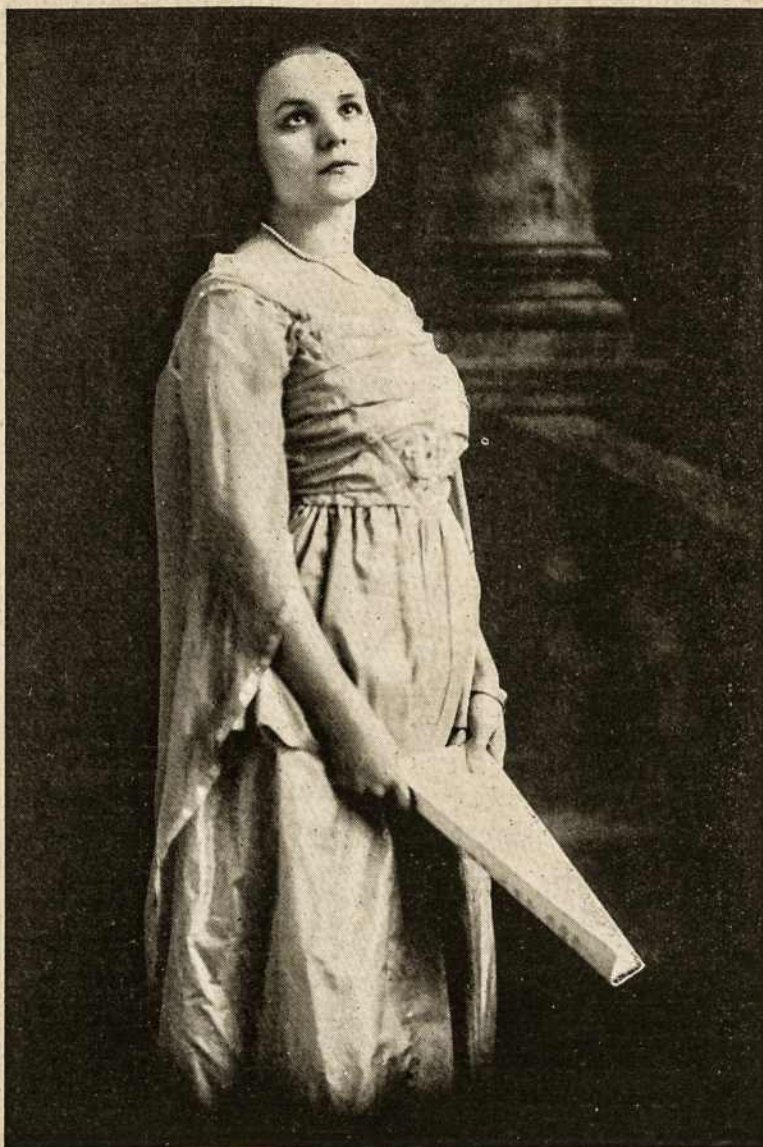
Su pagarba

Lietuvių Tarybu Informacijos Biuras,

*6 West 48-th Street,
New York City.*

Iš šimtų organizacijų ir tukstančių draugijų, šaukusių liberališkąjį Seimą Chicagoje, turbūt, paliks tik kelių dentistų ir daktarų pastangos.

ST. GREIČIENĖ,

Pasižymėjusi lietuvių dainininkė. L. Vyčių 25 kp. narė, Cleveland, Ohio.

Lietuvos Vyčiams.

GERBIAMIEJI:—

Budamas Kaune su Lietuvos reikalais nuo balandžio 30 d. iki 10 gegužės esu matensis su "Lietuvos Ateitininkų Centro Taryba." Aš esu papasakojęs jiems apie Prancijos katalikiškos jaunuomenės darbus ir jų norą susiartinti su viso pasaulio katalikiškąja jaunuomene, kad suvienidinus veikimą,

padavus vieni kitiems pagalbą, patarnavus savo patarimais atvykstantiems mokintis Prancijon ir intraukus kitų šalių katalikus moksleivius į savo tarpą. Lietuvos ateitininkai priėmė šį Prancijos katalikų moksleivių prakilnų sumanymą ir yra nutarę tuojaus užmegsti draugiškus santykius su jais. Tuo tikslu Lietuvos ateitininkai yra parašę atsišaukimą į Prancijos moksleivius katalikus, kurio nuorašą aš persiunčiu Tamstoms. Vakar, 18 gegužės, dalyvaudamas Prancijos katalikų

moksleivių susirinkime, aš esu perdavęs šį Lietuvos ateitininkų atsišaukimą.

Prancijos katalikai moksleiviai su didžiausiu džiaugsmu sutiko tokį Lietuvos ateitininkų atsišaukimą ir yra nutarę tuojaus ineiti į nuolatinį su jais susirašinėjimą. Jie prašė taip-gi suvesti į sątikius ir su kitomis lietuvių katalikų moksleivių kolonijomis, Amerikos "Vyčiais" ir Friburgo "Lituanija."

Taigi, gerbiamieji Vyčiai, meldžiu parašyti panašų atsišaukimą į Prancijos moksleivius katalikus (anglų arba lietuvių kalboje), kaip yra parašę Lietuvos Ateitininkų Centro Taryba, o aš perduosiu Jūsų atsišaukimą jiems ir tolesniai galėsite būti tiesioginiai nuolatinuose sątikiuose su anais. Kartu meldžiu atsiųsti Prancijos katalikams moksleiviams vieną egzempliorių Jūsų visų (Vyties) leidinių ir man taip-gi vieną egzempliorių del mūsų lietuvių jaunuomenės knygyno Paryžiuje.

Noriu taip-gi pranešti Tamstoms apie Lietuvos ateitininkų sunkų padėjimą. Didžiausi jų vargai, tai abelnas Lietuvos vargas. Jie norėtų palaikyti nors vieną savo organą "Ateitį," bet truksta jiems lėšų. Jie yra prašę manęs, kad aš kreipčiaus į Jus ir gavęs šiokią bei tokią pašalpą nuo Jūsų perduočiau jiems. Kokią Jūs galite suteikti aniems vargšams pagalbą ir ar galite, tai Jūs patys geriau manęs žinote. Bet sakyčiau, kad reikia jiems pratiesti ranką.

Antras dalykas, tai baisiausias skurdas su augštesnėmis mokyklomis. Lietuvoje nėra ir greitai nesulauksime savo universiteto. Šimtai studentų ir studentėlių lieka be pabaigto mokslo. Tai karės laikas, visiems nuostoliai... Ne, ta spraga yra neapsakomai svarbi ir dabar apleista, vargu kada ji bus atitaisyta.

Reikia Lietuvos gimnazijoms mokytojų su augštesnių mokslų, universitetui profesorių... Kam tos vietos paliekamos?! Ar baždžionių garbintojams,

ar katalikų tikėjimo išpažintojams?! Kiek tam tikslui reikia katalikų vyrų ir moterų? Tai ne dešimtimis, bet šimtais. Pati Lietuvos valdžia neturi tiek lėšų, kad galėtų visų reikalavimus patenkinti. Vienok duoda lėšas del 20 žmonių, kad važiuotų į užrubežį ir baigtų savo mokslą. Ar daug pasinaudos iš to katalikų jaunuomenė? 12 ateitininkų jau rengiasi Prancijon. Tikiuosi, kad Amerikos lietuviai katalikai suteiks pašalpos kokiems 20 studentams, kurie jau yra užsirašę pas mane ir laukia atsakymo iš Amerikos per mane. Žinau, kad didelės yra išlaidos Amerikiečiams užlaikyti Šveicarijoje kelioliką lietuvių moksleivių, bet atminkime tą, kad Šveicarija ir Prancija gali tik parengti ir sustiprinti mūsų lietuvių katalikų veikimą Lietuvoje. Jūs Amerikos lietuviai katalikai moksleiviai esate daug geresniose sąlygose, nes galite užsidarbauti ir lankyti mokyklas, bet to negalima padaryti nei Lietuvoje, nei Šveicarijoje, bei Prancijoje.

Lauksiu iš Tamstų žinių.

Teikitės priimti mano draugiškos pagarbos išreiškimą.

KUN. ADOMAS VILIMAS
(Vilimavičius).

Paris, 19 gegužės, 1919 m.

PRANCIJOS MOKSLEIVIAMS
KATALIKAMS.

(Lietuvos Ateitininkų į Prancijos moksleivius atsišaukimo nuorašas)

Karo metu buvome atskirti nuo pasaulio, negalėjome užmegsti jokių santykių su kitų šalių katalikiška jaunuomene. Dabar-gi pasitaikius progai susiartinti su Prancijos vienminčiais, mes su džiaugsmu tą darome ir tikimės, kad tas mūsų susiartinimas bus naudingas visam moksleivijos krikščioniškam judėjimui. Nežiurint į tai, kad mus skiria didelis žemės plotas, kad mes skiriamės net savo tautyste, mūsų dvasios idealai yra bendri, mes,

visa katalikiška jaunuomenė, siekiame prie vieno tikslo.

Mes Lietuvos moksleiviai-katalikai gyvename dabar neapsakomai sunkiose aplinkybėse; iš visų pusių esame priešais apsukti, mums ne tik priseina savo atgimstančios tėvynės ribas nuo priešų antpuolių ginti, bet ir vesti atkaklių dvasinę kovą. Bet nors ir sunkiausios aplinkybės mus užtiktų, mes nemanome rankų nuleisti, mes atkakliai kovosime.

Kiekvienas balsas išgirstas apie kokios nors šalies moksleivių-katalikų judėjimą priduos mums drąsos, sustiprins viltį.

Mes Lietuvos moksleiviai-katalikai sveikiname Jus, vienminčiai, linkėdami kuogeriausio pasisekimo Jūsų kilniam darbe. Tikimės, kad nuo šio laiko mes dažnai galėsime susišinoti vieni su kitais. Mes galėsime susipažinti su Jūsų padėjimu ir reikalais, Jūs-gi su mūsų. Tat broliškai ranką vieni kitiems padavę, sieksime bendrai prie savo tikslo.

Lietuvos Ateitininkų Centro Tarybos pirmininkas. *J. MASILIUNAS,*

Sekretorius: *ST. ENDZIULAITIS.*

Kaunas, gegužės 3 d., 1919 m.

Kurovskaja g-vė No. 3.

Redakcijos prierašas: Iš gerb. kun. A. Vilimo (Vilimavičiaus) rašto į Amerikos Vyčius matoma, kad mūsų organizacija skaitoma moksleivių organizacija. Gi Vyčių organizacija yra abelnai Amerikos lietuvių tautiniai-katalikiškų idealų jaunimo organizacija, į kurią priguli moksleiviai ir šiaip jaunimas. O rašte minima, kad santikiai mezgami tarpe moksleivijos. Tokiu būdu Vyčiai, kaipo abelnai jaunimo organizacija, prie santikių sudarymo vargu galės prisidėti.

Gerb. kun. A. Vilimo iškeltas sumanymas—ruošti Lietuvai tikinčius mokytojus ir profesorius—yra labai svarbus. Kokių pažvalgų, kokių idealų ir kokios doros bus jaunimo auklėtojai,

tokia bus ir jaunuomenė—jų auklėtiniai, tokie paskui bus tautos piliečiai ir pati jos ateitis. Kam rupi, kad Lietuva būtų šviesi, krikščioniška ir dora, turi trokšti, kad jaunimo auklėtojais būtų krikščioniški ir dori žmonės. Užtad Vyčiams reiks atkreipti į šį dalyką domos. Organizacijos Seimas arči. Jis svarstys ir gvildens šį sumanymą. Rasi- te, bus įsteigtas tam tikras fondas siuntimui vietinių kandidatų į augštąsias Europos mokyklas, arba teikimui pašalpos lankantiems iš Lietuvos. Gabių ir ideališkų moksleivių yra ir pas mus.

Vyčiai giliai atjaučia Lietuvos ateitininkus—savo bendraminčius. Du metu atgal buvo sumanyta fondas rėmimui Ateitininkų reikalų, bet gyvenimo sąlygos neleido net artesnių ryšių užmegsti. Gėrėjant sąlygoms, užsimegs ryšiai ir Vyčiai su Lietuvos bendraminčiais Ateitininkais bendrais reikalais rupinsis ir bendrai darbuosis.

PAŽVELGK.

Pažvelgk, kaip skaisti vakarinė,—
Matyti raudonas dangus,
Tuoju blikstelėjo ir Aušrinė,
Išeina mėnulis tingus.

Jis kiaurą dieną “išmiegojo”
“Paunksnyj šilelio gražaus,”
Dabar jo veidas užliepsnojo,
Kaip saulės nėra ant dangaus.

Tai antras šviesumos valdonas
Pasauliui išėjo tarnaut;
Jojo atskeltas vienas šonas,
Su saule nestengė kariaut.

Už tai jam vietoje antroje
Tarnystė, kurią tur’ atlikt —
Per amžius vis nakties tamsoje...
Išeiki nors tu jį patikti.

Antanas.

UŽ TĖVYNĖ.

Dulce et decorum est pro patria mori." —
CICERO.

Kovo mėnesio pabaigoje Valstybės Taryba Kaunė išsiuntinėjo atsišaukimus į visus Lietuvos kampečius, ragindama kiekvieną vyrą, sugebantį vartoti ginklą, stoti eilėna savo šalies apgynėjų. Bolševikai įsiveržė Lietuvon, užėmė Vilnių ir traukia Kauno linkui. Šita žinia žaibo greitumu aplėkė visus Lietuvos miestelius ir sodžius.

Valščių šaltyšiai su kitų vyrų pagelba išnešiojo krivulę — valdžios atsišaukimą visiems ukininkams. Žmonių upas buvo pakilęs. Nespėjo jie pasiliuosuoti nuo vokiečių, kaip į Lietuvą pradėjo grūstis maskoliai Lietuviai jau išmoko atskirti savuosius nuo priešų, kurie karės metu kankino ir skriaudė gyventojus. Toks vokiečių elgimasis jiems iki kaului daėdė. Todel visi kaip vienas nusprendė žut-but kovoti iki paskutiniam kraujo lašui, bet savo ingyotos laisvės neatsižadėti. Tiek vargo, tiek nelaimių, brangių asmenų į kapus palydėta — ir dabar po šitų visų sielvartų išnaujo vilk svetimą jungą? — Ne, negalima! Verčiau mirti, negu... širpuliai sukratydavo kuną ir neužbaigdavo pradėto sakinio, prisiminę pergyventas valandas.

Gandas, kad bolševikų tarpe randasi daugelis lietuvių, karei prasidėjęs paimtų į karuomenę, baisesiai sukiršino Lietuvos gyventojus, ypatingai kuomet jie išgirdo, kad bolševikai atėmė žmonių maistą ir pasiuntė į Maskoliją. Kraujas užvirė lietuvių gyslose — juose atgimė senovės bočių narsumas ginti savo žemę nuo žiauraus priešo.

Paprusėje Virbalio valščiaus ukininkai savo susirinkime nutarė, kad ir vokiečius reikia paraginti, nes jų buvo suvirš šimto gyventojų visame valščiuje. Skirsna, Vabalas ir Rudis buvo paskirta išnešioti minėtiems ukininkams paraginimą. Nors oras buvo nesmagus, keliai biau rūš — nieko neatbota.

Jau buvo vėlyba naktis, bet Skirsnų namiškiai dar nemiegojo — laukė sugrįžtant savo šeimininko. Motina su ypatingu rupeštingumu nerimavo, kad kas blogo jam neatsitiktų. Jinai gerai žinojo, kad vokiečiai neištikimi. Gerai atminė užpereitus metus, kuomet kaimynas prusas skundė juos vokiečiu valdžiai, kad jie turi pasislėpę maisto. Atvykę vokiečiai pradėjo

griosti namus, bet nieko nerado. Tuomet užsispyrė, kad Skirsna parodytų, kur paslėpė. Ištiesų jie jokio maisto ir neturėjo paslėpę. Intužę vokiečiai nušovė Skirsną. Neveltui ir dabar Skirsnienė turėjo pamatą savo rupeščiams. Bet, ačių Dievui, Skirsniukas sugrįžo — visas šlapias, purvinas, išalkęs. Motina tuojaus padavė persivilkti sausas drapanas, ir sesuo atnešė pagamintą vakarienę.

— Aš visą laiką drebėjau — atsiliepė Skirsnienė — kad tave vokiečiai neužmuštų.

— Ką jie muš, mamyte! Praėjo tie laikai — pasibaigė jų viešpatavimas.

— Ar jie klausys kažin valščiaus įsakymo?

— Nežinia. Kur tik nujojau, visur jie ramūs; tyli ausis suglaudę.

— Tai kada, Jonuk, ir tu pradėsi rengtis? neramiai užklausė motina ir sesutės akys prisipildė ašaromis.

— Rytoj, mamyte! — atsakė sunus.

— Viešpatie, tu mano! sušuko motina. Tu negali taip greitai važiuoti — esi nuvargęs, nepasirengęs; kas ir namus dar aprupins?

— Nėra ko rengtis: drapanas turiu, šiek-tiek pinigų — tai ir viskas. Šautuvą Kaune gausiu.

— Bet kas namus aprupins? Sėklos nei grudo, nei padaro, nei gyvulio, o jau pavasaris.

— Namus patys apsirupinsite...

— Tai rytoj dar vis nevažiuosi — pertarė intikinančiai motina.

— Rytoj išryto, mamytė! — tvirtai atsakė Jonas. Motina daugiau neatsiliepė. Jai buvo gaila sunaus, bet jinai ne viena šį vakarą su sopančia širdimi. Šimtai Lietuvos motinų ruošia savo sunus į karę. Visgi skaudu senatvėje, neturte ir varge pergyventi tokius smugius. Ašaros, kaip žirniai, pabiro sudžiuvusio veido skruostais. Jinai slėpė savo skausmą ir, kalbėdama suraminančios maldos žodžius, pradėjo ruošti savo sunų į kelionę.

— Aš toks purvinas, — lėtai atsiliepė Jonas, mano batai permirko; butų gera nusimazgoti kojas.

— Vikutė! — pašaukė motina duterį, — prirošk Jonukui šilto vandens.

Vikutė, šluostydama ašaras, greitai pripylė šilto vandens ir atnešė broliui. — Štai, Jonuk, duok aš tau numazgosi kojas, tu ir taip jau pavargęs.

Ir sesuo, atsiklaupusi, pradėjo jas mazgoti, apšlakštydama savo ašaromis. Jai buvo gaila brolio — tiesa. Bet jinai gailėjosi ir brangios tėvynės. Vikutė buvo mokyta, susipratusi mergaitė; jinai atjautė

1) Saldu ir gražu yra mirti už tėvynę.

daugiau Lietuvos negu savo naminius vargus. Jeigu šitą brolių ir užmuštų kovos lauke, jinai turi dar kitą — Amerikoje. Bet jeigu Lietuvą prarastų — jos vietą niekas neužims. Viktutė numazgojo broliui kojas, nušluostė sausu rankšluoščiu ir pasilenkusi pabučiavo.

— Viktutė, — sušuko pašokęs brolis, — ką tu darai?

— Nusiramink, Jonuk, — atsakė sesuo, — mano priedermė tau atiduoti pagarbą, nes eini ginti brangiosios tėvynės!...

Karštos jaunos širdys, pilnos tėvynės meilės ir tikros vilties, suvirpėjo ir savo jausmus ašaromis išliejo aikštėn. Jiedu suprato viršiausią pareigą — tėvynės šauksmą, todėl pasiryžo likimo skirtais budais eiti prie vieno bendro tikslo — prie laisvos Lietuvos.

Jiedu butų dar ir ilgiau kalbėję, bet motina liepė eiti pasisėdēt, kad rytojui brėkstant butų prisirengęs keliauti. Pati senutė nei nemanė apie miegą. Jos vienintelis rupestis buvo tas, kad jinai neturėjo reikmenų sunaus kelionei. Vokiečiai išslavė visas gėrybes. Bet ką geriausio turėjo — viską surinko. Jeigu jam nereiks — atsiras kiti, kurie nieko neturi — jiems prireiks. Taip jinai triušėsi per kiaurą naktį ir tiktai Vakarinei nusileidus, Skirsnienė prigulė truputį pasisėdėti.

Porai valandų praslinkus, jinai jau vėl buvo ant kojų. Sukilo ir namiškiai. Visi neramūs, nusiminę; vienas, kitas mėgino šį-tą pasakyti, bet kalba nesirišo. Jonas greitai pavalgė pusryčius ir pabalnojo savo arklį. Noroms-nenoroms turėjo paimti motinos priuoštą didelį ryšulį. Atsisveikinimas buvo trumpas: jisai priėjo prie motinos ir pabučiavo abi ranki. Motina apkabino jį, priglaudė prie savo širdies; jos balti išdraikyti plaukai uždengė sunaus akis. Jinai karštai pabučiavo jo veidą ir tarė: "Tegelbsti tave Dievas bei Motina Švenčiausia ir tesugrąžina namo gyvą ir sveiką!" Jisai pabučiavo dar seserį, padavė ranką tarnaitėms ir greitai išėjo laukan. Tuoj sėdęs ant arklio, susirinkusioms pasakė Su Diev! ir išėjo iš kiemo. Motina nubėgo paskui jį už vartų ir sekė akimis iki kol jaunas kareivis neišnyko rytmečio prieblandose.

Virbalyj jau nuo pat ryto buvo didelis bruzdėjimas. Iš visų apilinkių rinkosi raiti, važiuoti jauni vyrai. Ant rinkos stovėjo keletas ilgavežimių, prikrautų maistu ir drapanomis. Apie aštuntą valandą vežimai ir raiti vyrai ištraukė plentų Vilkaviškio linkui, kiti pėsti nuėjo į stotį, iš kur traukiniu išvažiavo tiesiog į Kauną.

Kaimuose namieje tartum nieko neįvyko. Vyrus pakeitė moters: jos paskutiniaisiais metais išmoko visus namų ir laukų darbus, todėl pervirš vyrų ir nepasisgėdo. Bet mintis, kad jie karės lauke, nedavė ramybės — dažnai atvykdavo moters iš kaimų į miestelį, kad sužinoti nors ką apie mušius su bolševikais. Jeigu kas indomaus budavo sužinota — naujiena akiemirkšnyj aplėkdavo visą apilinkę. Taip atsitiko ir šį kartą. Atėjo žinia iš Kauno, kad lietuviai baisiai supliekė

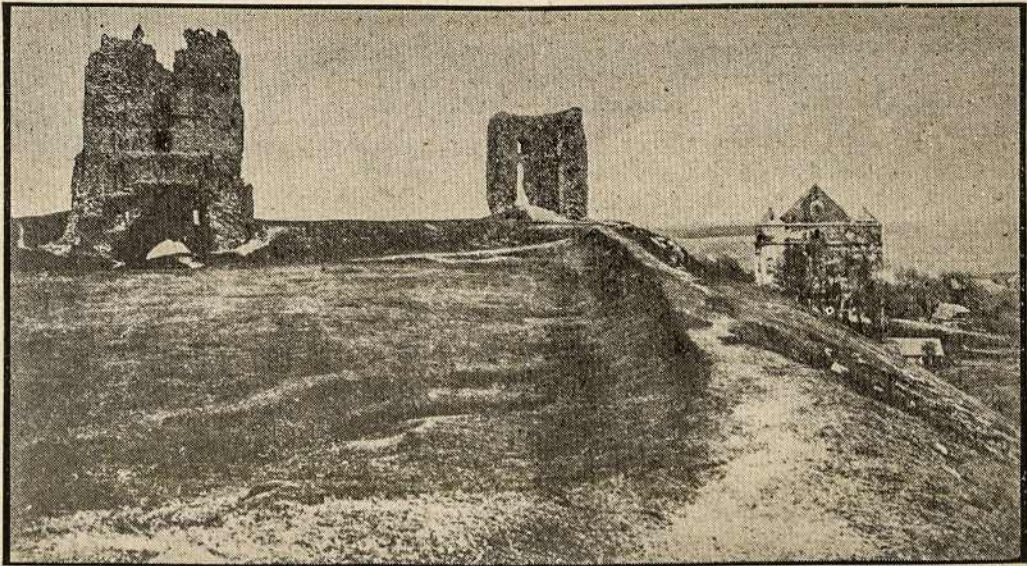
bolševikus ties Kaišedarais. Bolševikai nustojo daug kareivių, daug mantos ir keletą mylių turėjo pasitraukti atgal. Džiaugsmas buvo neapsakomas. Visa baimė, kad maskoliai gerai apsiginklavę, turi minias narsių kareivių, visai išnyko. Viltis užviešpatavo žmonių širdyse. Jeigu dabar pasisekė — ir toliau seksis. Kitaip ir buti negali, nes mes kovojame už savo teises. Svetimų žemių, jų turty, nenorime, bet savosios nei pėdos neatiduosime. Dievas mums pagelbės!

Taip slinko dienos, savaitės. Jokių žinių iš niekur. Karės lauke buvo ramu. Į tą laiką lietuviams pasisekė ingyti daugybę ginklų, jų pulkai padidėjo — todėl jie ir nutarė užatakuoti bolševikus Vilniaus apilinkėse. Matyt bolševikai neįlaukė jokio smarkaus užpuolimo ir tapo priversti greitai pasitraukti iš Semeliškės. Bet ties Lentvaravu jie sustiprėjo, gavę pagalbą iš vilniaus, ir puolėsi ant lietuvių. Užvirė baisi kova. Nors lietuvių kariuomenė buvo neišlavinta, neturinti užtenkamai ginklų, vienok visu narsumu gynėsi nuo priešų. Kova tęsėsi visą dieną. Bolševikai jau skaitė save pergalėtojais, nes lietuviai pradėjo trauktis atgal. Išdrąsinę maskoliai varėsi pirmyn kiek galėdami. Tuom kart lietuviai, pamaži traukdamiesi atgal, susivienijo, susitvarkė ir sustojo. Bolševikai puolėse savo maskolišku drąsumu, manydami suteriosę visus lietuvių pulkus. Bet apsiriko. Lietuviai intempė jėgas — ar pergalė, ar mirtis, bet nei iš vietos! Kaip obuoliai nuo medžio krečiami kareiviai pradėjo kristi abiejose pusėse. Šitas smarkus susirėmimas tęsėsi nepilnai valandą. Bolševikai, pakrikę, turėjo trauktis atgal. Lietuviai pastebėjo jų žingsnius ir pradėjo vytis, neduodami maskoliams progos susitvarkyti. Jie neišlaikė lietuvių antpuolio ir turėjo visu ruožu trauktis atgal, palikdami Lentvaravą užpakalyje. Jau saulė leidosi, kuomet pergalėtojai lietuviai įžengė į Lentvaravo miestelį. Nuostoliai abiejų pusių buvo dideli — kareivių lavonai išklojo kovos lauką. Sužeistuosius surinko dar kovai besiaučiant; jai pasibaigus buvo surinkti ir užmuštieji.

Kuomet išlindęs mėnulis pažvelgė į kovos lauką, jame buvo ramu. Sudegę triobos, aplaužyti medžiai nakties tamsumoje išrodė tartum užkerėti pasakų rukai. Visur viešpatavo gili tyla. Kartais tolumoje sužvengia arklys, suloja šuo ir vėl viskas nurimsta. Nulėję kareiviai jau seniai ilsėjosi savo stovyklose: vieni, kad sustiprintu savo išaikvotas spėkas ir vėl patogiam laike užpultų priešą; kiti-gi ilsėjosi amžinu miegu, atlikę savo viršiausią pareigą — paaukoję savo gyvybę už tėvynės laisvę!

* * *

Žinia, kad ištiko didelis mušys ties Lentvaravu, kur žlugo daugelis Lietuvos vyrų, netrukus pasiekė ir Skirsnų namus. Tą pačią dieną Skirsnienė nuvyko į miestelį sužinoti šį-tą ir apie savo sunų. Nuėjus į valsčiaus raštinę, vargšė senutė pradėjo teirautis raštininko ar nesama jokios žinios apie Joną Skirsną.

MINDAUGIO PILIES IR BAŽNYČIOS GRIUVĒSAI NAUJAPILYJE.

Šventa Lietuva, žemē mano tēvų!
Brangesnē už varpų laukus,
Prigērus ne prakaito,—kaulų, kraujų!
Kada tavo vaisiai atbus?

Maironis.

Raštininkas išsitraukė iš stalčiaus pluoštą susektų popiergalių. Pavartęs, išėmė vieną lapą ir pradėjo skaityti: "Jonas Skirsnas, Kauno srities, Vilkaviškio kreizo, Virbalio valsčiaus, mušyje ties Lentvaravu tapo... sužeistas..." Skirsnienė, išgirdus paskutinius žodžius, pradėjo graudžiai verkti.

— Neverkit, tamsta — mėgino ją raminti raštinės vedėjas, geras Skirsnų pažįstamas — Jonukas gyvas, gal jau ir sveikas. Pranešimas skelbia, kad jisai tikrai lengvai sužeistas.

Raštinės vedėjas žinojo, kad netiesą kalba apie sužeidimo lengvumą, bet ką darysi — reikia raminti verkiančią senutę. Jinai vargšė, geradėjo intikrinta, nusiramino. Pirm išėisiant iš raštinės, Skirsnienė meldė vedėjo, kad jisai, naujo ką sužinojęs, tuojaus jai praneštų. Vedėjas prižadėjo viską išpildyti. Jinai pilna prakilnių vilčių, nusiskubino namo.

Praėjo dvi dieni. Raštinės vedėjas atsiuntė į Skirsnus savo seną tarną pranešti, kad ryte grįžta iš Kauno namo. Kas gali apsaityti senos motinos džiaugsmą — štai jos jauniausias sunus, josios vilčių ir pasididžiavimas, grįžta namo. Jisai sužeistas, bet lengvai; namie atsilsėjęs, pagis — svajėjo Skirsnienė. Jinai jautė savo širdyje nepaprastą džiaugsmą — juk ir ji lietuvė motina ir jos sunus kovojo už Lietuvos laisvę, ir dar kaip — ką-tik gyvybę neprarado! Per du paskutiniu mėnesiu nusikankinusi, dabar jinai tartum pajaunėjo — pasirodė linksmesnė, grei-

tesnė. Tuojaus liepė duktei išvalyti seklyčią, priskinti ir pridėti į stiklus pundus žolynų; pati ėmėsi taisyti ligoniui lovą. Iš svirno atsinešė baltučius lininius priegalviams užvalkatus, paklodes. Su nepaprastu rūpestingumu aptaisė lovą, savo juodomis išdžiuvusiomis rankomis išlygindama baltinių mažiausias raukšles.

— Mamytė,—tarė Viktutė, šluodama aslą — aš nesuprantu kodėl Jonukas grįžta. Karė dar nepasibalgė, bolševikai dar Vilniuje...

— Nežinai ką šneki! — atsakė motina. — Juk Jonukas sužeistas, negi gali sirgdamas kariauti?

— Bet, mamyte! jeigu Jonukas butų vien lengvai sužeistas, kaip raštinės vedėjas kalbėjo, ko jisai grįžtų namo?

Motina nieko neatsakė; ji vien tesvajėjo kaip pasitiksianti Jonuką, kaip jinai jį prižiūrėsianti, kad jam nieko netruktų. Neužilgo pasibaigs ir karė. Visoje šalyje įvyks ramybė, tuomet ir Vincukas, vyresnysis jos sunus, parvažiuos iš Amerikos. Kiek laimės, kiek džiaugsmo po šitų vargų. — Taip tai bėga laikas karės metu — čia ugnis, ašaros, kraujas; štai ir vėl suvirpa malonesnės vilties jausmas, kad netrukus taptų užnuodintas karčia sopulių taure.

Paskirtoje dienoje nuo pat ankstybo ryto Skirsnų namiškiai laukė brangaus svečio. Netiktai viduje bet ir prieš namus tarnaitės nušlavė kiemą, išbarstė smiltimis ir sukaptomis žaliomis kalmėmis. Motina ir sesuo pasidabino šventadieniais rubais. Viskas buvo

priruošta kuogeriausia. Skirsnienė nerami akis pražiūrėjo, belaukdama savo sunaus; į valandą po keletą kartų bėgo už vartų pažiūrėti ar nieko ketiu nesimato. Tokiame stovyje praslinko visa diena; prisiartinu ir vakaras. Nieko negirdėti — matyti šandie dar neparvažiuosiąs.

Po vakarienei tarnaitės plovė indus virtuvėje. Motina sėdėjo ant gonkų laiptų ir kalbėjo ražančių. Viktutė buvo sode. Jinai labai mylėjo sėdėti ant suolelio tarpe alyvų krumų. Kiek brangių atminimų surišta su ta vietele. Ražaičių Kazimieras, Maskvos universiteto studentas—Viktutės sužiedotinis, jos brolis Jonas ir jinai pati ištus vakarus praleisdavo besvajodami apie ateitį, veikimą. Jų troškimus, tvirtus pasirūžimus darbuotis tėvynės gerovei niekas negirdėjo, nebent alyvų krumeliuose ant pasvirusio kryžiaus Kristaus kančia. — Šį vakarą jinai viena čia sėdi ir liudi savo sužeisto brolio, ilgisi savo brangaus Kazimiero. Jisai kažin kur vargsta Maskolijoje — gal ir jisai vienas šį vakarą liudi ir ilgisi... Viktutė, besvajodama, pradėjo dainuoti "Karvelėli mėlynasis" — man ilgu, man ilgu, man ilgu; skausmas drasko širdelę! — ir ašara nuriedėjo jos skruostais.

Staiga jinai išgirdo bildėsį, suprunkstė arkliai. Pakilusį Viktutė išvydo vieškeliu važiuojantį vežimą. — Nejaugi tai būtų Jonas? manė sau. Vežėjas pasuko į Skirsnų vartus, Viktutė pašoko bėgti. — Parvažiuoja, mamyte, parvažiuoja! — šaukė jinai išbėgdama iš sodo. Motina pakilo. Tuom kart ir vežimas įvažiavo į kiemą ir sustojo ties gonkomis. Vežime gulėjo sužeista Jonas Skirsnas; šale jo kojų sėdėjo jaunas, kareiviškais rubais apsvilkęs, vaikas ir vežėjas. Motina pribėgo prie vežimo: — Jonuk, sunau mano, — pradėjo kalbėti per ašaras — mes tavęs jau seniai laukiame parvažiuojant.

— Tai jau ir parvažiavau, uždusiusiu balsu atsiliepė sunus.

— Vyručiai, neškit jį tuojaus į vidų! tarė Skirsnienė.

Vyrai paėmė už kampų gunios, ant kurios buvo paguldytas sužeistasis, ir palengva įnešė į vidų. Lempos šviesa atsimušė į išblyškusių Jono veidą; jo galva buvo apraišiota baltais skaruliais, per kuriuos buvo persisunkęs ir sukepęs kraujas. Motina ir sesuo puolėsi prie lovos bučiuoti savo brangaus sunaus ir brolio; senutė atsėdo ant krašto lovos, akių nuo jo neatitraukdama.

— Tamsta, Skirsnienė, — tarė kareivis į sužeisto draugo motiną — mūsų generolas liepė man išreikšti jums savo nuoširdžią užuojautą, kad jūsų sunų — mūsų gi draugą ištiko nelaimė mušyje. Jisai savo narsumu pasirodė vertas esąs tikro tėvynainio vardo, ištikimo savo tėvynės apgynėjo. Tesuteikia jam Visagalis Dievas kuogreičiausia pagyti ir vėl stoti į eiles kovotojų už Lietuvos laisvę. — Mums yra įsakyta tuojaus grįžti atgal. Rytoj anksti atvyks miestelio daktaras.

— Štai laišką, kurį man padavė raštinės vedėjas, — tarė į Viktutę vežėjas, paduodamas jai laišką.

Vyrai išėjo. Sugirzdėjo vežimo ratai, sutrypė arkliai — ir jie išvažiavo.

— Jonuk, vaikėdi mano, — ašarojo motina — ar baisiai tave sužeidė? Ar galvą sudaužė?

Jonas nieko neatsakė, tiktai sunkus, retas alsavimas išreiškė jaunikaičio kančias.

— Mamyte, štai Vincuko laišką iš Amerikos! atsiliepė Viktutė.

— Dieve, tu mano! Ką-gi jisai rašo? Skaityk. Viktutė priėjo prie lempos ir pradėjo skaityti brolio laišką: — "Brangūs Tėveliai; jau praslinko penki metai nuo paskutinės žinios iš tėviškės. Per tą visą laiką mano laiškai prapuldavu arba budavo gražinamie atgal. Vakar mūsų Informacijos Biuras Washingtone paskelbė laikraščiuose, kad Suvienytų Valstijų valdžia jau suteikė leidimą siųsti laiškus ir pinigus į Lietuvą. Aš pasinaudojau pirmąja proga; su laišku kartu išsiunčiau šimtą dolerių pinigais. Tuojaus atrašykite, ar gavote mano laišką ir pinigus. Atsiųskite ilgą laišką — aprašykite viską, viską, viską — ar sveiki tėvelis, mamytė, Jonukas ir Viktutė. — Laukiu nuo jūsų greito atsakymo ir pasiilekiu jus karštai mylįs jūsų sunus ir brolis — Vincas Skirsnas." Viktutė perskaitė laišką; niekas nepratarė nei žodžio, juos pavadavo karštos ašaros, gausiai vilgindamos jau ir taip retai nudžiūstančius veidus.

— Štai po penkių metų laišką iš Amerikos! — pradėjo kalbėti motina — Tėvelis jau antri metai ilsisi kapuose. Jonukas štai sužeistas serga. Ukė apipilėšta — nei gyvulių, nei grūdų Vai kad Vincukas žinotų visus mūsų vargus, kad jisai atjaustų mūsų širdies skausmus. Dvasia Šventa jį apšvietė atsiųsti mums pinigų. Dabar jau nors ne elgėtos ir mes busime; turėsim už ką nusipirkti reikalingiausių daiktų. — Jonuk, vaikeli, ar valgytum gal ką? — užklausė sunaus motina. — Juk tu išalkęs.

— Ne, mamyte! — lėtai atsakė Jonas. — Duokite tiktai šalto vandens, man taip burna dega.

Viktutė kaip bematant padavė stiklą vandens. Jonas, pakėlęs galvą, išgėrė visą stiklą.

— Viktute, jisai tarė, suvilgink šaltu vandeniu mano galvą, tuos apraišiotus skudurus.

Sesuo greitai atnešė bliudą šalto vandens ir pradėjo vilginti sudžiūvusius, krauju permerktus skarulius. Norėjo nuimti šituos ir apmainyti naujais, bet brolis neleido: — Nereikia, Viktute, užteks man ir šitų! Suvilgink dar krutinę.

Viktutė su motinos pagalba nuėmė nuo brolio krutinės suvyniotą marškona ir atraišiojo kruvinus skarulius. Kokia buvo judviejų išgąstis, kuomet pamatė, kad Jono krutinė buvo visa sudraskyta. Mėsos, kraujo gaivinamos, baisiai atrodė; oda buvo nusimovusi. Sesuo, persitikrinusi žaizdų pavojingumą, tarė į brolių: — Jonuk, ko tu grįžai nėmo šitaip sirgdamas? Juk ir kelionė tau pusę gyvasties atėmė.

— Mane nenorėjo leisti, bet aš pats važiavau. Aš noriu numirti savo tėviškėje — išlėto atsakė brolis.

Jo žodžių tartum nesuprato, verčiau nenorėjo suprasti. Viktutė apmazgojo sudraskytą krutinę ir apraišiojo tyrais baltos drobės sklypais. Jonas truputį atsigaivino: — Nusiraminkit ir neverkit per daug, mamyte! jįsai prabilo į savo motiną. Nei aš pirmas, nei paskutinis — laisvė perkama gyvastimi.

— Taip, vaikeli! — atsakė motina. Bet man tavęs gaila.

— Ne jūs viena tokiame padėjime. Daugelis Lietuvos motinų net po keletą sunų neteko karės lauke ir dar kiek neteks. Aš jus ir danguje atminsiu pas Dievą, — tęsė Jonas savo kalbą, dažnai sustodamas atsikvėpti. — Matot ir Vincukas neužilgo parvažiuos, jįsai jus aprupins. Pasakykite jam, kad aš jį visuomet atminiau, net ir kovos lauke... tegul tiktai jums buna gerai... aš jus ir danguje atminsiau...

Motina pastebėjo, kad sunus pradėjo rečiau alsuoti, jo akys užsimerkė, veidas pabalo.

— Vaikeli mano! Nepalik mūsų, nepalik..

— Mamyte, aš jus ir danguje... atminsiau... pas Dievą. Jūs busite laimingi... visi laimingi... laisvoje Lietuvoje!

Sesuo nukabino nuo sienos kryžių ir pridėjo prie brolio išbalusių lupų. Jįsai sučiupo kryžių rankon ir dručiai prispaudė prie savo veido. Motina bei sesuo atsiklaupė pas lovą ir pradėjo kalbėti maldas už mirštančius. Staiga Jono ranka pasviro, kryžius išpuolė ir... jo tyra pilna tėvynės meilės ir pasišventimo, siela apleido šį pasaulį. Pabaigusios kalbėti maldas, juodvi pakilo ir pabučiavo jo šaltą veidą. Nors širdis labai skaudėjo, bet juodvi neverkė — kasdieniniai keletos metų smugiai išmokė jas ramiai kęsti visus vargus, kokius tiktai Visagalio ranka teikės Skirsnams atsiųsti.

Buvo jau vidurnaktis. Motina apklostė šaltą sunaus kuną ir paliko taip iki rytojui. Nuvargusi, nusikankinusi išėjo į kambarį, liepdama ir Viktutei neužtrukti. Viktutė ilgai žiūrėjo į išblyškusį brangaus brolio veidą. Paskui, priėjusi prie jo, dar kartą karštai pabučiavo jo šaltas lūpas ir, užpūtusi lempą, išėjo laukan.

Buvo graži pavasario naktis. Mėnulis švietė visame savo pilnume. Dangaus augštybėse mirgėjo milijonai auksinių žvaigždučių. Sode medžiai, pasinėrę tamsumoje, tartum miegojo; jų lapuose nei mažiausio šlamėsio. Visur ramu. Naktis — užmigo ir žemė.

Washington, D. C.

Gegužio 21 d., 1919.

LIETUVOS KAREIVIO MIRTIS.

Lietuvi, jau išvysk
Liuosybę Lietuvos,
Nesigailėk padėt
Už ją savos galvos!

Labai skausta širdis,
Jums noriu pasakyt,
Kad dingo man viltis
Tėvynę pamatyt.

Nes jau šmėkla mirties
Apstojusi arti
Tik griebia už širdies, —
O, valanda karti!

Ir pragaro liepsna
Žaibuoja po laukus,
Kas naktis ir diena
Matau ugnies nąsrus.

Kanuolės vis smarkyn
Subaubia nuolatos;
Gerklėje vis kartyn,
Per dumus nēr' šviesos.

Jau trokštu suvisai,
Krutinėje silpnyn.
Maldausiu, gal Jįsai
Priglaus mane artyn.

Lietuvi, stok kovon
Ir priešą pergalėk,
Iš meilės vien tiktai
Tėvynę išgelbėk.

Aukauju aš save
Ir mirštu tik del Jos,
Priimk Tėve mane,
Kaip sunų Lietuvos.

Antanas.

4-10-19, Valparaiso, Ind.,

KRAUTUVĖJE.

Tarnaujantis (į krautuvės savininką): Šiandien sukako lygiai 15-ka metų, kaip tarnauju Tamstų krautuvėje...

Savininkas: Labai malonu man tai išgirsti. Še tamstai už tai papierosas...

❁ ❁ Lietuvos intekmė į Chopino muziką. ❁ ❁

(TĄSA).

Vos teišnyksta inžangos aidai, kaip štai Ballados tema pasirodo. Čia atrandame visos Ballados patį branduolį (nuo 8 1) iki 20), kurį vėl sutinkame dviejose vietose, pavyz.: nuo 93 iki 100 ir nuo 193 iki 200. Nors „Moderabo tempo“ (t. y. vidutiniškai) pastaba, pridudama pusgaidėi M. M. 60 vertės, viešpatuoja ant visos Ballados turinio (išskiriant tik inžangą bei finalę), tačiau pat pradžioje negalime griežtai prie šio laikytis. Nes ten gludi didis reiškinys, delei kurio aikštėn išvedimo yra reikalingas dažnus vartojimas „tempo rubato“, kaip kad ypač J. Kleczynski 2) teisingai pastebi. Nors pats Chopinas apie tai juodai ant balto nepastebi, gi-atsimindami jo viršminėtą išsireiškimą reikale „tempo rubato,“ nepasilieiname abejonėje.

Girdisi liudnas balsas su „staccato“ akompanavimu, tarytum, kanklių; liudnumo apsupta metodija yra tikros lietuviškos dvasios; ją išgirdus, rodos, esi kur girdėjęs, o, be abejonės, šie atsiminimai rišis su lietuviu. Tolyne, šis atsargusis judėjimas (nuo 20 iki 26) pasidaro tvirtesnis; gi nuo 34 bėgsena jau pilnai išpildo pastabą „Moderato.“ Ant 39 judėjimas sutinka pastabą „Agitato“ ir tuoj pasidaro greitesnis, neramus; dissonansai bei sumažintos septintos akordai išreiškia skausmą bei nesmagumą; pusgaidės (nuo 39 iki 42) neša melodiją oktavais lygiu pagreitintu taktu—mušimu, rodos, su noru gerai įsiskverbti mintin. Iš pirmo ši melodija (tarp 30 ir 38) yra atsargiai—tyliai atidengta, gi-vėliau (nuo 30 iki 42), aiškiai, garsiai-drąsiai. Ties 43 judėjimas mainosi, pereidamas į formą šuolių; gi-su pastaba „sempre più mosso“—nuolat vis greityn—appoggiaturos praneša didį vidujinį jausmą ir, it krutinės alsavimas, savo skausme kyla ir puola... kyla ir puola. 53 ir 54 girdisi žemas, verdantis balsas, kuris tuoj (55) išsisklaido į nelygias appoggiaturas siekiančias augštąją (aštuntos) varijaciją ir ten galop (64) baigiasi pridudamas reikšmę tyliai, bet nuoširdžiai prašančio balso. Baigiasi nuda-

vimu skambančių kanklių (64 iki 66) — paskutini akompanavimo akordai. Delei parankumo, galime čia nustatyti rubežių ir, pirm negu giliaus eisime į Ballados turinį, pažiūrėkime, ar ši dalis (8 iki 66) neša paraleliškumo „Konradui Vallenrodui.“

Pirmiau, negu prie šio prieisime, atsiminkime viršminėtą abelną pastabą apie Chopino subjektyviškumą kompozicijose. Todel-gi galime a-fortiori tikėtis, kad ir Ballada rasis subjektyviškoje dvasioje suverta — objektyviškumo joje nerasis. Išpuola tad, kad pirmas perstatymas butų kalbos seno Vaidylo su Konradu iš atžvilgio subjektyviškos srities ir, be to, Ballados formos bei pleno. Peržiūrėjus Balladą, kiekvienas sutiks, kad nuo 8 iki 66 galime sudaryti dalį ir ją pavesti Vaidylos kalbai.

Ką esame matę apie muzikalį turinį šios dalies, galime iš to ir be girdėjimo šio veikalo spręsti apie paraleliškumą Ballados su „Konradu Vallenr.“. Nuo 8 iki 20 Vaidyla praneša Konradui apie save ir apie Lietuvos vargus (tylumo girių — už akyveizdos ir girdėjimo kryžiuokų); pritariant kanklėms, jis viską išguldo liudnoje melodijoje. Nuo 20 iki 26 jo kalba darosi karštesnė, kol iš pirmo atsargiai praneša (nuo 36 iki 38), kad jis esąs augštos kilties, o vėliau šį drąsiau ir greičiau, it bijodamas pasekmių šio pranešimo, atkartoja, pranešdamas (nuo 39 iki 42), kad jis yra sunumi Lietuvos valdono, kuris krito po kardu tų pačių kryžiuokų, tarp kurių jis dabar radosi ir kurių rubus bei ženklus jis dėvėja. Toliaus pasakoja (nuo 43 iki 52) apie tėvo mirtį bei dabartinį liudną padėjimą Lietuvos; žemasis balsas ties 53 ir 54, baigia šią dalį jo kalbos, kur yra išreikšta beviltis stovis brangiosios tėvynės. Bet tuoj (nuo 55 iki 64) Vaidyla prašo jusų grįžti tėvynėn — apleisti gyvenimą tarp jo tėvo užmušėjų — ir eiti prie savųjų, kurie laukia jo. Čia baigiasi Vaidylos kalba; jam baigus, tokia tyła užviešpatuoja, kad girdisi vien tik paskutini kanklių akordai. Kritikai vienbalsiai paskiria šią Ballados sritį Vaidylai, tačiau ir be jų tvirtinimo kiekvienas supras, kad gyvas paraleliškumas randasi tarp Ballados ir „Konrado Vallenrodo.“

Bet tolyn.

Antrą parankumo dalį galime nustatyti nuo 66 iki 92. Visų-pirma sutinkame tris pastabas „meno mosso; sotto voce; pianissimo: — lėtesniu judėjimu;

1) Arabiški numeralai ženklina takto skaičių delei tvarkos bei aiškumo.

2) J. Kleczynski:— „Chopino didesni veikalai“.

malonių balsu; ir negarsiai. Nepaprastas šioje Balladoje artimumas kruvoje didesnės vertės gaidų, tankus pedalo vartojimas ir turinys bei melodijos dvasia, veda mus prie sprendimo, kad šioje vietoje turi būti vartojamas „tempo rubato” 3). Kritikai sutinka su šia nuomone ir pataria „tempo rubato” vartoti ypač ties 78 ir 80; Kleczynski priduria, kad ties 78 ir 79 reikalaujama „ritenuto molto” — didžio paretinimo, o ties 80, labai atsargaus išreiškimo pirmosios trejetos. Frazai 4) tiesėsės rankos skiriasi nuo frazų kairėsės. Šie ir kiti techniški ženklai gilios reikšmės, veda mus prie supratimo didžio subjektyviškumo šios dalies. Melodija gylaus liudnumo tyliai tęsiasi nuo 66 iki 81; ties 81 pasidaro kiek linksmesni ir šiame upe tęsiasi iki 89, kada ir varpo skambėjimas girdisi, bet nuo 89, užtikus pastabą „sempre diminuendo” — nuolatiniu mažinimu, ir vėliau „rallentando” — labiau paretinti, melodija vėl pasidaro liudna. Čia sutinkame puikų muzikališkai išreikštą pavyzdį nusiminimo bei širdperšos. Šis, tarytum, sielos verksmas, prasideda nuo 89 ir pasiekęs savo viršunę 92, tuoj užsibaigia, arba aiškiausiai, pasilieka nutrauktas.

Grįždami prie paraleliškumo, atrandame, kad budas visos šios dalies sutinka su nupiešimu „Konrade Vallenrode.” Ten didis Konrado užsimastymas seka kaip vaisius Vaidylo kalbos. Pats Konradas netaria nei žodžio; bet jo mintys skleidžiasi visur. Iš pirmo jis liudnai supranta, kad ta ranka, kuri jį į posnius priėmė, nuo vergijos išgelbėjo, išmokino, išauklėjo, bei patogiose aplinkybėse pastatė, taip pat užmušė jo tikrą tėvą ir laikė jo bočių žemelę prispaudime bei skurde. Liudnos šios mintys begalo (nuo 66 iki 80); tačiau linksmai atminimai jaunystės dienų (nuo 81 iki 89) sugrįžta gaudimu (85, 86 ir 87) tolimo pilies varpo, kuris veda prie dėkingumo jausmo delei linksmos praeties ir šviesios ateities. Galop šie du priešingi jausmai sueina ir drąsko Konrado krutinę. Konradas pasilieka gilumose širdperšos, sumišimo ir abejonės (89 iki 92); taip puikiai Chopinas išreiškia šį jausmą muzikoje, kad ši dalis pasilieka pavyzdys muzikališko išsireiškimo sekančioms kartoms. Išgirdę šią dalį, jaučiame kokią tai protestą nekaltybės už pastatymą jos tokiose sunkiose aplinkybėse, kur spaudimas iš abiejų pusių toks aštrus; paraleliškumas mums praneša: — iš vienos pusės Kon-

rado dėkingumą auklėjamas, iš kitos — meilę prigimtos šalies; iš pirmos pusės priedermė patėviui už suteiktas malones, iš antros — priedermė atminčiai velionio tikro tėvo.

Ties 93 melodijos siulas tęsantis nuo 66 iki 92 pasilieka ant kart nutrauktas; gi-įsibriovęs balsas, tai tas pats, kurį sutikome pradžioje Ballados (tarp 8 ir 20); čia melodija nuo 93 iki 98 yra ta pati, kurią sutinkame tarp 8 ir 13, bet su atmainomis perstatyme bei tonacijoje. Toliau šios dalies melodija veda prie muzikališkos minties, kuri žymiai skiriasi nuo tos, prie kurios pirmoji vedė. Pirmoji veda prie tylaus, liudno balso; gi-šioji išreiškia skausną septintos akordais ir išdalies dissonansais, o kilnojantysis balsas pasidaro rupestingai bei nuoširdžiai prašantis (nuo 98 iki 104). Visas judėjimas prasideda kuotyiliausiai (pranissimo—93), bet sutikęs įvairias pastabas Fezzando (99), forte (100), crescendo (101 iki 104), ir fortissimo (105) darosi nuolat garsesnis, kol 105 pasiekęs viršunę pasilieka tame garsume iki 122-tro. Šie neramumo aidai (tarp 100-104) galop ties 105 susilieja į melodiją, kuri primena tą, kurią sutikome ties 66. Šis panašumas neša svarbos tik iš formos atžvilgio, gi apdirbimas, melodijos dvasia bei tonacija visai kitos rūšies; ten tonacija E b, o čia A; ten forma atvirai paprasta, o čia sunkiais akordais, oktavais bei akcidentaliais supainiota; ten balsas tykiai-liudnai, o čia išdidžiai garsus. Ši puiki žadinanti melodija tęsiasi nuo 105 iki 115, ir, tarytum, praneša, kad priežastimi šio išsiveržimo yra kas labai prakilnaus, augštos rūšies bei verto nenuilstančios pagarbos. Bet ties 116 melodija yra umai užbaigta. Tuoj pasigirsta augštas, tarytum, klausimo balsas, kurį seka bėgis oktavais bei akcidentaliais apkaišytas, priduodamas (117 ir 118) nesmagumo supratimą. Tas klausantis balsas atsikartoja du-kart (119 ir 121) žemesnėj registracijoje, gi-kiekvieną seka didesnė sumišimo prasmė; paskutinė prasmė (nuo 122 iki 124) pasiekia viršunę (123), kur balsas pasidaro forte-fortissimo garsume, ir greituoju puola žemyn po pastabą diminuendo. Čia galime užbriežti rubežių aiškumo delei.

Matėme paraleliškumą Ballados (8 iki 66), kur Vaidyla kalba, o jo kalbą seka Konrado užsimastymas bei vidujinis skausmas (nuo 66 iki 92). Šioje dalyje (93 iki 100) sutinkame tą patį balsą su kanklių akompanavimu ir, be abejonės, tai Vaidylos balsas, kurį jau sutikome ties 8 iki 20. Ši išvada nesipriešina paraleliškumui „Konrado Vallenrodo”; negalime sakyti, kad charakterių antruojų perstačius, turi sekti visi jo ypatingumai ištaisai; anaipol, randasi abelnas dėsnis Chopino muzikos išguldinėjimui, kuris skamba:

3) Atsiminkime Chopino pastabą apie „T. R.”

4) „Frazai (phrase) kaip literaturoje, taip ir muzikoje.

“Vienodas budas išreiškimo tos pačios melodijos priešinasi griežtai kompozitoriaus intencijai.” Kai-kuriems gal bus gana priminus, kad visi kritikai sutinka, kad ties **92** iki **100**, o net ir ties **192** iki **200**, Vaidylos kalba yra išreikšta. Kaip kad melodijos garsas lieka nutrauktas (**93**), taip Vaidyla pertraukia liudną Konrado užsimąstymą savo balsu (**93** iki **93**). Tarytum, girdisi išmėtinėjimas su skausmu, kad Konradas abejoja; tolyn jis pasidaro karštesnis, ir siekia viršūnės ties **104**. Su **105** prasideda darodymas, kaip ir kodel Lietuva užsipelnijo Konradą sau. Vaidyla Konradui poetišku gabumu, išdidžiai apipiešia Lietuvos garbingą praeitį, jos garbę. Primena (nuo **109** iki **112**) jos dabartinį varginingą buvį su (nuo **113** iki **115**) jos garbinga praeitimi. Klausimai, kurie seka tarytum, it akstinu varo jaunuolį: “Šitoks lietuvis (**116**)? Šitokia gimtos šalies meilė (**119**)? Šitoks sunus (**121**)?” Šie klausimai, o ypačiai paskutinis sukelia didžią audrą, taip kad Vaidyla baigia savo kalbą, duodamas progą savo žodžiams įsišaknyti Konrado sieloje.

(Bus daugiau).

NESULAUKIAU JOS.

Saulė leidosi į tolimą horizontą. Rytuose kilo juodi debesiai. Putė švelnutis vėjelis, sukdamas liuosos žemės dulkes stulpan. Medžių lapeliai šlamėjo, glausdamiesi viens prie kito. Žemė, primirkusi nuo lytaus, garavo. Oras pripildytas pražyduusių gėlių kvapais. Gatvėse bėginėjo buriai vaikų, aprengti pionais drabužiais. Moterys viena su kita per atdarus langus kalbėjosi. Vyrai rukė pypkes lauke susėdę. Viskas, kas tik gyvas, krutėjo, gērėjosi atgimstančios gamtos grože. Saulė, pabučiavusi bažnyčios bokštus, nusileido.

Temo. Oras atvėso. Vakaruose pasirodė šviesi žvaigždutė su kita mažesne šale jos.

Merginos rinkosi į augštą raudonų plytų murą, matyt buvo, kad jos su savimi ką tai nešėsi. Paskui jų sekė bernaičių pulkas. Užibėjo žiburys. Per langų užtiesalus matėsi krutanti šešėliai. Pasigirdo klegės. Toli, toli nuskambėjo. Erdvėje išnyko. Negrįš jis daugiau.

Stovėjau prie geležinės tvoros. Mintis mėtėsi į visas puses. Pasidarė ilgu. Galva nusviro. Neramumas didėjo. Negaliu sulaukti jos...

Pakilo smarkus vėjas. Išblaškė mano mintis. Širdį atgaivino. Paliko lengviaus kvėpuoti. Pralėkė žaibas. Nušvito akys. Pasigirdo perkuno bildėsys. Artinas audra. Dangus baigia dengties juodu rubu. Pa-

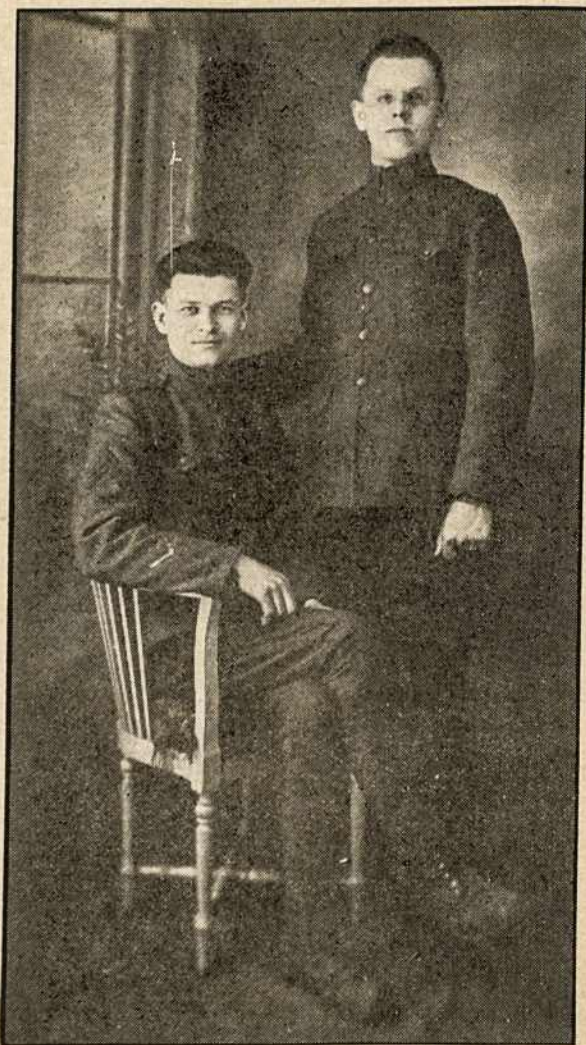
sipylė lietaus lašai. Gatvėse pasipylė upeliai. Silpnesni namų stogai liko audra apiplėšyti. Teleponų ir telegrapų stulpai išvirto. Medžių šako nulūžėjo. Šviesos užgeso. Pasidarė tamsu. Regentis liko lygus neregintiam.

Audra nutilo. Gamtoje užviešpatavo tylą. Rytuose bliško dangus. Švito. Užtekėjo saulė.

Grįžau namo. Liudnas upas slėgė.

Nesulaukiau jos!

Naras.

MUSŲ KARININKAI:

Kar. J. B. ŠALIUNAS ir Korp. V. STULPINAS. Amerikiečių lietuvių visuomenei šiuodu asmeniu gerai žinomi.

J. B. Šaliunas buvo sužeistas Francijos mušių laukuose; gydėsi Paryžiaus ligoninėje. Dabar jis tarnauja Lietuvos reikalams pritapęs prie amerikiečių komisijos, nuskirtas Lietuvos padėjimo ištirti.

V. Stulpinas tarnauja taip vadinamame “Quotermaster’s” skyriuje.

Jurgis Kirka.

Kelionė į burtininką.

(Pasaka).

I.

Šalta rudens naktis. Vėjas švilpia, staugia, rau-
na iš šaknų medžius, laužo jų šakas, krečia pageltu-
sius lapus; debesimis neša žemes padangėna; pri-
puolęs drasko stogus, velia, taršo, glėbiais neša jų
šiaudus; insibėgėjęs verčia nuo pamato kokią sukly-
pusią trobelę.

Už sodžiaus, laukuose, railioja alkani vilkai, ty-
ko, ką pagriebus suėsti, nuraminti badą.

Ant kelių, takų, kryžkelių pilna piktų dvasių.
Visos laukia, kad tik ką paklaidimus, invedus kur in
plynią ir prigirdžius.

Vagys, plėšikai, galvažudžiai taiko ką nors pa-
vogti, ar, pagavus keleivį, nudaigoti, jo turtą atimti,
gi patį panardinti kur klampioje pelkėje.

Visi žmonės lindi savo gužtose, nekiša nosies pro
duris. Bijo ir baisių plėšikų, ir godžių žvėrių, ir dva-
sių, kur vaidinasi.

Nevienas, rasi, norėtų kur eiti, nevienam ir bu-
tinai reikėtų... Bet sėdi savo gužtoje, ar ji šilta, ar
šalta, ar patogiai intaisyta, ar tik plikos sienos žėri.
Bijo, bijo net nosį pro duris kišti, kelius žinksnius už
sodžiaus sienų žengti.

II.

Bet ne visi tokie baikštūs, ne visi bijo su inirtu-
sia audra kovoti, su baisiais žvėrimis grumties, ne
visi išsigąsta piktų dvasių, ne visi lenkias žiaurių plė-
šikų. Ne, ne visi bailūs!

Štai keliu iš kaimo eina vyras. Vėjas verčia jį
prie žemės, plėšia trinityčius, neša kepurę. Tamsa sle-
pia kelią...

Jis trinityčius sagsto, diržą veržia, kepurę smau-
kia už ausų; kelią lazda graibo... ir eina toliau—sta-
čiai in girią.

Pakeliui žiba vilkų akys, čerška aštrios iltys,
baisus staugesys veria širdį; šmėkši visokios šmė-
klos, vaidinasi piktos dvasios. Gązdina jos drąsųjį
vyrą, veja, vilioja iš vieškelio in šuntakius.

Bet jis žino kelią, nesiduoda suviliojamas nei pa-
klaidinamas, tik skubinas in girią, in aną eglyną, in
seno burtininko trobelę..

Nebijo jis nieko! Silpstant gaivina jį, duoda
drąsas — viltis.

Nueis jis in tą burtininką ir išklausinės visa:

Kam jis gyvena, kam kiti žmonės, ir ar verta
gyventi; suras gyvenimo prasmę, sužinos tikslą...

O dabar nieko nežino!

Nežino kam giedrią naktį mirga augštai galybės
žvaigždelių, kam mėnulis šviečia, saulutė šildo.

Nežino, kur debesys keliauja padangėse, iš kur
vėjai pučia, lietus lija, sniegas sniegti, gaili rasa
krinta...

Nežino, kas žoles traukia iš žemės, kas medžius
augina, lapus sprogdina, žiedus krauna, vaisius mez-
ga...

Nežino, kas gyvulius augina, kas juos sendina,
marina... kodel milijonai žmonių turi, kaip vienas, to-
kias pat rankas, kojas, ausis, akis, nors ir invairiose
aplinkybėse gyvena, bet patys nėra tokie pat...

Visa tat išklausinės seno burtininko. Tik nueis
in girias — ir visa tat sužinos: visa apsakys tasai se-
nis, kurs gyvena tamsioje girioje, klaidžiame eglyne.
Tamsią rudens naktį, kada visi gamtos gaivalai šėls-
ta, maišos dangus su žeme, senis burtininkas visa ži-
no. Nebiauri atrodo drąsuoliui audringa naktis, nes-
markūs godieji žvėrys, nebaisios piktosios dvasios!...

III.

Ligi girios netruko nueiti. Kelias žinomas, pla-
čiai išmintas. Pats sunkumas — girioje. Tarp medžių
tamsa — akin kas durty, nepamatytum. Eini eini, tik
— bamt kakta medin, net kibirkštys iš akių lekia.
Takų šuntakių, kelių kelelių kiekviename žingsnyje.
Vieni eina pelkėsna, kiti plyniosna, tretie bruzguosna,
vienie kairėn, kiti dešinėn...

O tankun eglynan, burtininko bakužėn veda
tik vienas siauras, smilgomis, barškučiais apaugęs ta-
kelis...

Giria pilna invairių baisenybių. Vienos gązdina
drąsuolį vyrą, baido atgal, kitos vilioja in save, tre-
čios erzina, juokias kvatoja iš varguolio keliautojo.

Ir eik tu, sveikas, jei nori, tokiu keliu! Vienok
vyras tvirtas! Negrišta atgal, neabejoja, nesvyruo-
ja, tik drąsiai žengia priešakin.

Jį gaivina viltis, stiprina noras, duoda ištvermės
pasiryžimas!

Jis nueis, butinai nueis! Kad ir baisiausi prieš-
ninkai pultų — nueis!

Jis prigirdys savo karštu krauju, užsprangis gy-
vu kunu, bet nueis!

Apgalės visa!...

IV.

Juo toliau girion, tuo baisiau.

Visoki paukščiai, audros išgazdinti, rėkia medžiuose, plasnoja sparnais, kalena snapais. Vilkai gālanda dantis — tyko praryti...

Prie upelio, ant sietuvos kranto, susėdusios undinės; vilioja in save bernelį, kviečia minkštan sietuvos vandenin atsilsėti. Toliau, ant kalno verkia rauda vaidilaitė. Pavergė jos širdelę jaunas bernelis. Ji užsisvajoję, užmiršo kurstyti šventą ugnį. Nekurstoma ugnelė užgėso, ir ji dabar verkia rauda ilgus amžius, lig teismo dienos...

Ten tarp medžių karo Pakaruoklis. Pamatęs keliautoją, — šaukia in save, ištolo taiso kilpą...

Plyniuose klaidžioja nekrikštytos vėlelės. Ir tos šaukia drąsuoji, kad jas apkrikštytų, sumažintų kančias. Jos nori invilioti vyrą plynion ir nugramzdinti bedugnų gilybėn...

Kitur begalės kitokių dvasių. Visos laukia jo pražuties, jauno mirties.

Bet jis drąsus: nė nesidairo šalysna, neklauso nei grąsymų, nei vaitojimų, nei maldų, — eina eglėlynan.

Nuolat pameta ir tą paskutinį takelį, ištisis valandas klaidžioja, ieško tako. Vėl turi grįžt atgal, pamatęs, jog ne ten einas.

Vėl ieško tikrojo tako, vėl eina.

Vėl klysta, vėl ieško ir vėl eina...

V.

Ilgai ėjo, dar ilgiau klaidžiojo ir kelio ieškojo drąsūs vyras. Pailso nuvargę baisiai, lūgi, galų gale, pasiekė tą eglėlyną. Baigėsi ilgoji rudens naktis. Rytuose jau ėmė aušti, nors debesys stengėsi tai paslėpti, užkloti rytus kuostoriausiu uždangalu. Jie jautė, jog saulutei užtekėjus, baigsis jų viešpatavimas, jog turės nusileisti...

Jau aiškiai mato vyras tą eglėlyną, jo tankius medžius... O tame eglėlyne yra burtininkas!

Štai kelionės galas! Vargas vargta, baimės kęsta neveltui!

Sužinos dabar visas pasaulio paslaptis, supras gamtos sutvarkymą, jos tikslą.

Štai toji trobelė!

Pasitaisė vyras trinityčius, atsiliuosavo diržą, nusivertė apykaklę. Nusiėmė kepurę ir nusišluostė prakaitą.

Viena nakčia pražilęs, nuplikęs iš baimės, nuovargio!

Bet jam dabar tai ne galvoje. Akys insmeigtos trobelėn. Širdis taip plaka, rodos, iš krutinės išlėks. Rankos, kojos dreba...

Priėjęs barškina duris.

Tyla... nieks neatsiliepia.

Vėl barškina. Vis tylą...

Ėmė smarkiai duoti durysna. Iš nekantrumo negali nustovėti vietoje.

Vis tylą; nieks neišeina pasitikti, atidaryti durų. Pasidrąsinęs keliautojas pasiūma už spygnos, veria duris. Tos girgždėdamos atsiveria ligi galų.

Eina vidun, šaukia — vis tylą.

— Kur gi burtininkas?...

Vyras insižiebė žiburį... Šaltas prakaitas išpyiė visą kuną:

Čia niekuomet žmogaus kojos nestovėta!... Asloje karklai sužėlę, kurmiai kupstus susiraušę; ant sienų voratinkliai; palubėje pelėdos su šikšnosparniais lizdus susikrovę.

Burtininko nė ženklų.

Puolė ant žemės vyras, lig šiol baisiausių piktybių neįveikiamas, apsiplė ašaromis, ir iš jo krutinės, lig šiol tylios, kaip žemė, išsiveržė kartus žodžiai:

— Štai kam gyvenau, ko troškau visą amžių, ko ilgėjaus, ką svajojau!

— Štai kas dieną nedavė linksmai dirbti, naktį ramiai ilsėtis; kas, lyg šešėlis, visur sekiojo mane, erzino, viliojo, traukte traukė in tą eglėlyną! Štai kam nesigailėjau nei sveikatos, nei gyvybės!

— Štai visa, ką radau: išblykusios žolės, pelėdų, šikšnosparnių lizdai, kurmių kupstai!

— Štai kam atidaviau gyvenimą, kam padėjau sveikatą!

— Ką aš dabar bedarysiu be vieko, be sveikatos, pasenęs! Jau nebeturiu kam gyventi, nebeturiu ko trokšti, nebeturiu kas stiprintų mane, gaivintų mano pajėgas.

Iš "Vairo."

BAJORO MALDA.

Grįžta nakčia iš miestelio gerai inkaušęs bojoras. Mato šale kelio kryžių. Klaupiasi prieš jį ir garsiai ima mōsties: "Ačiū Tau, pone Dieve, kad man davei užgimti lenku ir bajoru, o ne lietuviu ir mužiku." Kaip ant patyčių tame tarpe netoli nuo kryžiaus už krumelio sėdėta tulo lietuvio kaimiečio. Tas išgiręs bajorišką maldą, atsiliepė garsiai: "Ak tu kvaily, kvaily!..." Bajoras gi patamsėje nematydamas kas jį bara, pamislįjo, kad tai pats Dievas nuo kryžiaus jam taip sako. Todėl atsigręžęs į kryžių tarė su piktmu: "Kokį, Pone Dieve, sūtvėrei, tokį ir turi!..."

Už tėvų kaltes

(gyvenimo vaizdelis).

Kartą ėjau pavaikščiotu, kad pamatyti gražių gėlių ir pakvėpuoti tyru oru. Eidama keliu, pamačiau mergaičių darželyje tik-ką pražydusią jaunutę rožę... Puikumas jos tuom tarpu neišsakytas buvo. Kokia graži! puiki!...

Rožė, papuošta rytmečio blizgančios rasos ašarėlėmis, rodos, verkė, meldėsi, klausėsi savo maldos ir vėl verkė. Taip jai gera, taip puiku darėsi. Ji tik leido malonų kvapsnelį ir geidė, kad būtų tokia didelė, tokia galinga, kad nors vieną rytmetį visą pasaulį savo kvapsniu pripildžius.

Bet... užėjo audra... Nuplėšė rožę nuo žalio jos kamieno. Permetė ant žemės ir sumynė į purvus... Dar nepilnai pražydusią ją sunaikino.

Taip buvo ir su mūsų Priscilija... Nors jinai ir nežydėjo, kaip rožė, bet atėjusi į šį pasaulį buvo nekalta. Džiaugėsi jinai tik-ką pradėtu savo maloniu gyvenimu ir norėjo ilgai, ilgai gyventi.

Buvo jauna augšta, graži mergaitė, labai malonaus veido, gražios iškalbos ir karšta tėvynainė. Kur gražus jaunimo burelis susirinkdavo, tai vis tarsi kitokia dvasia visiems padvelkdavo, kaip ji ateidavo.

Bet su jai taip atsitiko, kaip ir su rože. Nesenai mūsų Priscilija buvo dukotė dorų ir gerų tėvų. Visų buvo gerbiami. Kur tik ėjo ir ką tik veikė, visur jų vardas buvo minėtas didelėje pagarboje.

Bet, nelaimėi, buvo silpno budo, kas juos ir prapuldė.

Tėvas, turėdamas sunkią našta ant krutinės, manė, kad galės nusiraminti alkohiumi. Kasdieną, einant iš darbo, ypatingai kuomet gaudavo savo užmokestį — niekuomet nepralenkė nepadaręs vizito saliune. Vargšas tėvas savo sunkiai uždirbtą pinigą aukavo tam nelemtam alkohiui, neatsižvel-

giant, ar jo šeimyna turi ką pavalgyti, ar ne. Kuomet pasigerdavo, tadą prasi-dėdavo tikros komedijos, kurios pasibaigdavo tragedijomis. Dažnai atsitikdavo, kad tėvas, girtas parėjęs, namo—pačią ir vaikus išvarinėdavo lauk, sukeldavo verksmą ir keiksmą.

Laikui bėgant toje šeimynoje įvyko skaudi tragedija.

Patsai tėvas, nustojęs viso, kas yra gerbtina, liko visų paniekintas ir užmirštas.

Motina, turėdama gyventi tokį gyvenimą, visai pasileido. O, Priscilija! Jai gėda, nežino, ką daryti. Jos buvusieji draugai ir draugės neapkenčia jos, sekioja tokiais žvilgsniais, it norėdami sakyti: "Kokie tėvai, tokie ir vaikai."

Bet ar visuomet tas tiesa? Nors daug kartų buvo visai nekalta, ji visuomet turėjo pasiimti atsakomybę ant savęs visų klaidų, nesutikimų ir kitokių nemalonumų.

Tiesa yra, kad — "Vaikai turi Dievui ir žmonėms atmokėti dalį už tėvų blogus darbus."

Taip, su Priscilija atsitiko, kaip ir su rože.

Laumutė.

PAS LAIKRODININKĄ.

Senas ukininkas, jau biskį intraukęs rojaus skystimūio, atėjo pas laikrodininką pirkti laikrodžio. Po ilgų derybų, nupirkęs už 3 rublius didelį sieninį laikrodį, jau eidamas per duris pamatė ant stalo stovintį mažąjį auksinį laikrodėlį. Atsigrežęs į laikrodininką sako: "ponuli, pirkau tokį didelį laikrodį, pridėk šitą mažiuoką man magaryčių, tai bus namie vaikams pasibovyti..."

* * *

DIDIS KALBĖTOJAS.

— Ar žinai ką, poniutė, mano vyras, kurs paprastai tyli, blaivininkų susirinkime net penkis kartus kalbėjo.

— Na, ir ką-gi jis ten kalbėjo?

— Dukart pasakė "bravo," dukart "sutinku" ir vieną kartą kreipdamas į kaimyną, atsiliepė: "kada gi bus gėlas tam posėdžiui, reiktų ir pietų pavalgyti."

Liudnos ir smagios mintys.

Tvankaus ir paprasto kambarėlio durys truputį atdaros. Jame matosi jaunikaitis, sėdįs ant kedės, galvą parėmęs alkunėmis, delnais uždengęs kaktą. Tai lietuvis moksleivis.

Sėdi jis ir mąsto. Sunkios mintys jo galvą kausto.

Staiga pasigirdo bildėsis į duris. Moksleivis pakėlė akis, apsidairė aplink ir prakalbėjo: "Meldžiu!" Čia inėjo mažas vaikas ir padavė jam laikraštį. Pasidarė kelių minučių pertrauka, kol beskleizdamas lapus nesurado indomaujančių žinių.

Išskaitęs vieną žinią nenorėjo net intikėti jos teisingumui. Tai buvo žinia, kad jo numylėta Tėvynė pasiskelbė nepriklausoma, kad ji jau turi prezidentą A. Smetoną. Išskaitė taip-pat pranešimą, kad jau galimas susirašinėjimas su anks pusės lietuviais ir teikimas jiems pagelbos. Skubiai metė laikraštį šalin, giliai atsiduso, akis užmerkė ir visą veidą uždengė delnais ir nieko jau nebematė, vien tik jautė savo jauslios širdies gyvą plastėjimą ir džiaugsmingą skausmą, ašaromis išsiliejantį.

Graudu buvo mintijant apie tėvynės praeitį, apie jos vargus ir nelaimes, dar skaudžiau darėsi prisimenant visus priešus, ją skriaudusius, o ypač savus išsigimėlius, kurie iš vardo yra lietuviais, o savo darbais daranti opiausias žaizdas. Kada jis rinko parašus po Lietuvos neprigulmybės peticija, patyrė, kad svetimtaučiai noriai, linksmu nusišipsojimu rašėsi ant peticijos, o kai-kurie lietuviai nesirašė, priešinosi ir dėjo pastangas užkenkti parašų rinkėjams ir Lietuvos laisvei!

Juo tolyn, tuo gilyn jaunikaitis skendo mintyse. Jos nejučiomis nulydėjo jį į Tėvynę Lietuvą. Nuvedė jį ant šaltųjų kapų, kryžiais apsodintų. Čia

jaunikaitis jautė medžių šlamėjimą, girdėjo sesučių maldas ir brolių karžygių balsą, kurie kraują praliejo ir galvas paguldė, bekovodami už savo gimtą šalį. Kai-kurie balsai sakė: "Eikite, grįžkite visi, jus, mūsų broliai, ir gyvenkite laisvi laisvoje Tėvynėje! Mes dėl savo ir jūsų gerovės kovojome. Nors miela jaunystė ir jos gyvenimas, bet už tėvynę mirti buvo dar saldžiau. Jus dabar gyvenkite ir naudokitės laisve, o mums ir-gi ramu ilsėtis laisvos Tėvynės žemelėje."

Jaunikaitis nulinko ant stalo ir kietai-kietai užmigo.

Petras P. Gurėnas.

Steigiamas moksleivių bendranam

Pabaigoje balandžio mėnesio buvo Chicagos Apskričio moksleivių susirinkimas. Moksleiviai, atlikę daug svarbių dalykų, pradėjo judinti bei gvildinti labai svarbų bei naudingą klausimą, butent, įsteigimą moksleiviams bedranamio Chicagoje. Suprantant mokslo reikalingumą, bei neturtingų lietuvių moksleivių vargingą padėjimą, aiškiai matosi, kad šis klausimas turi didelę svarbą, ir kad jis paliečia ne vien moksleivius, bet ir lietuvių tautą.

Šis moksleivių bendranamis bus kaipo koks universitetas, — jame galės gyventi įvairios mokslo moksleiviai į įvairios mokslo dalys bus mokomos. Taip-pat prie to gal bus įsteigti del Chicagos jaunuomenės vakariniai kursai, kur ir Vyčiai nuoširdžiai bus priimti.

Tie, kurie gyvens moksleivių bendranamyje ir norės lankyti mokslą, turės pilną teisę tai daryti.

Chicagoje yra daug mokyklų patogių moksleiviams. Vietinis Moksleivių Apskritys išrinko komisiją, kuri rupinsis augščiau minėtos moksleivių

įstaigos reikalais. Išrinktoji komisija tame dalyke pasiteiravo su Tėvais Marijonais. Šieji žadėjo moksleiviams pagelbėti ir pradžia užleisti savo namą. Komisija, apžiūrėjusi namą, rado jį tinkamu dėl gyvenimo keletai moksleivių; bet jeigu atsirastų daug moksleivių, kurie norėtų apsigyventi moksleivių bendranamyje, tada komisija paimtų didesnį namą.

Kurie norite plačiau sužinoti apie moksleivių bendranamį, kreipkitės prie komisijos.

Komisijos adresai:

Jonas P. Poška,
4432 Fairfield Ave.,

Pr. V. Jakaitis,
2327 W. 23-rd Pl.,

J. Čeputis,
St. Bede College, Peru, Ill.,
Vienas iš komisijos.

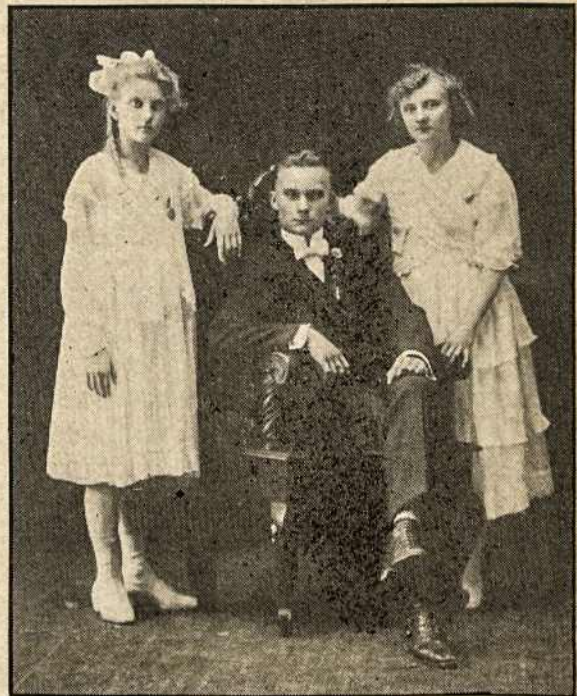
PAVYZDINGI TĖVYNAINIAI.

Pas mus reti toki atsitikimai, kad vienos šeimos trys asmenys lankytų augštesnę mokyklą. p. p. Jovaišų šeima gali būti amerikiečiams lietuviams pavyzdžiu, kadangi ji rupinasi ir sūnų ir dukteris išauklėti naudingais Dievui ir Tėvynei.

Sunus Aleksandra išėjo parapijos mokyklą, pernai metais baigė šv. Ignaco augštesniąją mokyklą, o paskui įsto į Loyola universiteto medicinos skyrių. Vėliau buvo pašauktas Suv. Valstijų karuomenėn, iš kurios grįžo prieš Kalėdas ir vėl stojo studijuoti medicinos.

Budamas gabiu mokiniu, Aleksandra, šv. Ignaco mokykloje gavo aukso medalį už rašymą eilių, bet dabar girdėti visą savo darbą verčia į savo gimtą kalbą.

P-lė Eugenija taip-pat baigė pradinę mokyklą, įstojo į šv. Marijos akademiją, kurią baigė pereiną metą. Bet

JOVAIŠAI MOKSLEIVIAI.

pirm to ji ėmė muzikos — piano ir smuikos-lekcijas šv. Kazimiero Akademijos muzikaliame skyriuje. Gi sausio mėnesyje, 1919 m. Eugenija išlaikė kvotimus ir įstojo į "Normal School," kur ir dabar tesimoko.

P-lė Ona, jauniausia, pereiną metą baigus N. Pr. P. šv. parapijos mokyklą, dabar įstojus lanko šv. Kazimiero Akademiją.

Reikia pažymėti, kad p. p. Jovaišai dar leidžia į mokslą klieriką V. Damašą, kuris lanko šv. Marijos Seminariją Cincinnati, Ohio.

Visi šitie jauni tėvynainiai ruošiasi į viešą visuomenės gyvenimą ir pradedame jame dalyvauti. Aleksandra Jovaišas yra vadu Chicagos moksleivių apskričio. Šiaip visi priklauso prie L. Vyčių 36-tos kuopos ir Susiv. L. R. K. Moksl. 20-tos kp.

Lai gyvuoja Jovaišų šeima ir buna pavyzdžiu mūsų tautiečiams lietuviams!

Šešupė.

■■■■■■ IŠ CENTRO RAŠTINES. ■■■■■■

Mūsų organizacija yra jaunimo ideališka organizacija. Kam brangus jaunimo idealas, tam yra brangi ir ši organizacija.

Nedaug laiko praėjo, kaip mūsų išeivijos jaunimas pradėjo kovoti už savo brangias idėjas. jis pradėjo smerkti, kas yra bloga, kas žemina, bei ižeidžia žmogaus geruosius jausmus, o Pradėjo gerbti, kas žmogaus dvasią išsiaugština ir veda prie doros.

Organizacija, žengdama kultūros keliu, dažnai sutinka įvairių priešų. Svetimas priešas mums nebaugus; su juo lengvai atvirai kovojame; jį matome, kur jis esąs... Daug baugesnis ir pavojingesnis priešas apsireiškiantis iš mūsų pačių tarpo. Jiš esti nematomas, jis grauzia bei čiulpia organizacijos syvus.

Atsižvelgiant į tas kliūtis, tai reiktų pastebėti, kad visgi organizacija, nors mažais, bet tvirtais, žingsniais žengia pirmyn. Joje veikimas taip įsi-siubavęs, it jurėje vilnis, kuri sunkiausias kliūtis prašalina.

Pereitame "Vyčio" numeryje naujų narių surašas siekė iki 411. Šiomis dienomis aplaikėme apie šimtą naujų narių aplikacijų. Čia reikia pažymėti tas, kad nevisų kuopų naujus narius paskelbiame. Daug kuopų neprisiunčia prisirašiusių naujų narių aplikacijas. Kol neaplaikome aplikacijų, tai tų narių ir nepaskelbiame. Taip yra su: 4-ta kp., Chicago, Ill., 14-ta kp., Cicero, Ill.; 19-ta kp., Baltimore, Md., ir daug kitų.

Kaip prie kitų, taip ir prie išvardintų kuopų prisirašo narių. Tik Centruai aplikacijų neprisiunčia. Yra meldžiama visų kuopų valdybų prisiųsti aplikacijas narių, kurie prisirašė po 6-tojo Seimo. Manome, kad prisidėjo naujų narių apie 600. Žengkime, kad iki Seimo sulauktume 1,000!

Iki šiol lenktynėse pirmiausia bėgo 7-ta kp., Waterbury, Conn. Dabar jau ją aplenkė kita kuopa, kuri yra Naujoje Anglijoje. Nejaugi Chicagoje kuopos pasilik!

Sekančiame "Vyčio" numeryje matysime visą surašą.

MUSŲ KARININKAI.

(Taša iš 15-16-1-2 (56-57-58-59) num).

Iš 13-tos kp., Chicago, Ill.

1 (231) Pranas Klimas, 2 (232) Jonas Kaminkas, 3 (233) Boleslovas Keperša, 4 (234) Aleksandra Ponavas;

Iš 27-tos kp., Norwood, Mass.

1 (235) Pranas Karmilas, 2 (236) Juozas Matulaitis;

Iš 65-tos kp., Silver Greek, Pa.

1 (236) Advardas Bubelis, 2 (238) Ignas Janulevičius;

Iš 68-tos kp., Wanamie, Pa.

1 (240) Jurgis Venslovas, 2 (241) Jurgis Depkevičius.

Pabaiga.

Pastaba: Karininkų surašas parodžia, kad iš Liet. Vyčių organizacijos tarnavo karuomenėje 241, bet tai dar nevisi. Nes daug kuopų neprisiuntė surašo. Mes spėjame, jei būtų visos kuopos prisiuntę, tai būtų apie 400.

LIET. VYČIŲ KUOPŲ ADRESAI.

(ne visų kuopų adresus sudarėme. V. R.).

No Kuopos.

1. M. Juškienė, 129 Melrose St.,
Montello, Mass.,

2. P. Jasiunas, P. O. Box 280, *Lewiston, Me.*,
3. L. Mačiunaitė, 314 Earp St., *Philadelphia, Pa.*,
4. F. Freitikaitė, 734 W. 35-th St., *Chicago, Ill.*,
5. A. Gerdžiunas, 1713 N. Marshfield ave., *Chicago, Ill.*,
6. A. J. Peteckis, 234 Park St., *Hartford, Conn.*,
7. A. B. Jakštys, 21 Congress ave., *Waterbury, Conn.*,
8. A. Bubeliutė, 10705, Wentworth ave., *Chicago, Ill.*,
9. E. Lukoševičiutė, 1437 Fayette St., *N. S. Pittsburgh, Pa.*,
10. J. A. Gailiunas, The Lithuanian Store, *Athol, Mass.*,
11. K. Bardzilauskas, 243 E. 14-th ave., *Homestead, Pa.*,
12. A. Sungailiutė, 330 West St., *New York, N. Y.*
13. S. Jurgaičiutė, 4637 So. Paulina St., *Chicago, Ill.*
14. A. Krenčius, 1420 So. 48th St., *Cicero, Ill.*,
15. P. Dvilinskiutė, 422 E. South St., *Wilkes-Barre, Pa.*,
16. E. Jovaišaitė, 3259 So. Halsted St., *Chicago, Ill.*,
17. P. Miliauskas, 73 Old Harbor St., *So. Boston, Mass.*,
18. P. Radžiavičia, 22 Hunting St., *Cambridge, Mass.*,
19. A. P. Benešius, 614 Conway St., *Baltimore, Md.*,
20. V. Karpičius, 84 Temple St., *Nashua, N. H.*
22. P. M. Valuckas, Box 623, *Melrose Park, Ill.*
23. A. Smailiutė, 2737 Pacific St., *Philadelphia, Pa.*
24. H. Budrikaitė, 2346 S. Oakley Ave., *Chicago, Ill.*
25. A. S. Kulbickas, 7602 Aberdeen Ave., *N. E. Cleveland, Ohio.*
26. A. Čiginskas, 35 Lafayette St., *Worcester, Mass.*
27. K. Kašėta, 1214 Washington St., *Norwood, Mass.*
28. E. Slivinskas, 224 W. 1-st St., *Spring Valley, Ill.*
29. N. Stankiutė, 58 Warwick St., *Newark, N. J.*
30. A. K. Masaitis, Box 159, *Westfield, Mass.*
31. J. Tamošauskaitė, 310½ Prospect St., *Binghamton, N. Y.*
32. J. Paukštis, 39 Russell St., *Edwardsville, Pa.*,
33. O. Bužiutė, 162 Chatanguay St., *Montreal, Canada.*
34. ....
Honover, Pa.
35. J. Sorokas, 12201 Emerald Ave., *West Pullman, Ill.*
36. J. K. Sakalauskas, 4031 So. Rockwell St., *Chicago, Ill.*
37. A. Džikas, 460 Park Ave., *Bridgeport, Conn.*
38. S. Gadeikis, 39 Edward St., *Kenosha, Wis.*
39. Felix Mandžarskis, *Minersville, Pa.*
40. Z. Petravičiutė, 1000 N. 9th St., *East St. Louis, Ill.*,
41. M. Šiupiniutė, 137 North 3rd St., *Brooklyn, N. Y.*
42. ....
New Britain, Conn.
- (Ši kuopa, sulyg jos reikalavimo, suspenduota).
43. A. Slāvinskiutė, 1530 Quarry Ave., *Grand Rapids, Mich.*,
44. A. Dailydžiutė, 458 Grand St., *Brooklyn, N. Y.*
- 46 P. Ragauskas, P. O. Box 4, *Vandergrift, Pa.*

47. A. Sutkus, 1317 So. Victoria St., *Waukegan, Ill.*

48. P-ni C. Cooper, 808 N. 11-th St. *Springfield, Ill.*

49. A. Alyčiūtė, 70 N. Portland Ave., *Brooklyn, N. Y.*

50. Kun. V. Karkauskas, 295 St., John St., *New Haven, Conn.*

51. V. Buvidaitė, 1436 So. 9th St., *Sheboygan, Wis.*

52. D. Anilionis, 240 Clark Pl., *Elizabeth, N. J.*

55. P. Milius, 3827 Fir St., *Indiana Harbor, Ind.*

56. M. Sapauskas, 1132 Franklin Ave., *W. Braddock, Pa.*

60. Ig. Dambrauskas, 326 W. 6-th St., *Kewanee, Ill.*

61. Ig. Kulikaitis, 121 Lafayette St., *Paterson, N. J.*

62. A. V. Sadauskas, 1126 Valley St., *McKeess Rocks, Pa.*

65. M. Māckiuotė, 133 Harris St., *New Philadelphia, Pa.*

66. A. Lauruševičius, P. O. Box 43, *Gilberton, Pa.*

68. Rev. J. Miliauskas, *Wanamee, Pa.*

69. J. J. Pavinkšnis, 87 Madison Ave., *Pittsfield, Mass.*

78. O. Sidaravičiūtė, 237 Prospect St., *Lawrence, Mass.*

79. M. Adomaitis, 54 W. Elizabeth St., *Detroit, Mich.*

80. K. Vuosaitis, 1641 Texas Ave., *St. Louis, Mo.*

81. *Scotland, England* .....

82. Ben. Stankus, 1214 So. Broadway, *Gary, Ind.*

83. K. Bičusas, 1541 So. West St., *Rockford, Ill.*

84. P. Eitutis, 1531 Shields Ave., *Chicago Heights, Ill.*

85. J. Karpavičiūtė, 325 W. Main St., *Westville, Ill.*

86. J. A. Urbonas, 302 State St., *Lu Bois, Pa.*

88. P. Mickus, P. O. Box 120, *Donora, Pa.*

89. P-lė M. E. Puida, 2113 Sarah St., *Pittsburgh, Pa.*

90. M. Kauklis, 145 Tappan St., *Kearny, N. J.*

91. K. Jaruševičius, 74 Passaic Ave., *Bloomfield, N. J.*

92. A. Ramanauskis, 523—19-th St., *Niagara Falls, N. Y.*

93. R. Šerelis, 829 Clifford St., *Rochester, N. Y.*

94. J. Rašimas, 2400 Grand St., *Sioux City, Iowa.*

96. A. Žilinskiūtė, 240 Alton Ave., *ayton, Ohio.*

VINCAS RUKŠTALIS,

Liet. Vyčių Centro Rašt.

AUKOS ĮRENGIMUI VYČIŲ SPAUSTUVĖS.

Liet. Vyčių 29-ta kuopa, Newark, N. J.

Aukojo:

Po \$5.00: J. Brazauskas, S. Misiunas;

A. K. Masandukas \$3.00;
Po \$2.00: K. Tamašauskas, J. Gvazdaitis, St. Jarašas, A. Keršis, F. Alseika, N. Stankiūtė, R. Sarapas, J. Laučius, B. Vaškevičiūtė;

Po \$1.00: M. Kutkus, A. Pempė, V. Venskus, K. Krumėnas, O. Bilžiūtė, J. Bružas, M. Jurkaičiūtė, J. Budėnas.

Viso ..... \$39.00.

Su gilia pagarba,

A. K. MASANDUKAS,

L. Vyčių 29-tos kp. fin. rašt.

Tautos Fondo Atsišaukimas

GERBIAMIEJI:—

Esant svarbiam momentui ir mantant butiną reikalą sušelpimo mūsų brolių tėvynėje Lietuvoje, yra tveriamas taip vadinamas Lietuvos Raudonasis Kryžius, kurio užduotim bus valgomųjų daiktų ir drabužių rinkimas ir siuntimas jų Lietuvon. L. R. Kryžius tol, kol negaus nuo valdžios užtvirtinimo, vadinsis Komisija Valgomųjų daiktų ir Drabužių Rinkimui ir bus po globa Tautos Fondo čarterio, vienok turėdama atskirą valdybą, veiks visą savo darbą atskirai nuo Tautos Fondo.

Lietuvių kolonijos, kur yra Tautos Fondo skyriai, galės tuom tarpu dirbti prie tų skyrių, kaipo atskira komisija. Gi kur nėra T. Fondo skyrių, tai naujai susitvėrusiam L. R. Kryžiaus skyriui Tautos Fondas prisiūs čarterį ir su juo galės be baimės naujas skyrius darbuotis, kol bus galima gauti tikras čarteris.

Pradėjus gegužio 22 d. nutarta turėti L. R. Kryžiaus savaitę, t. y. rinkimui maisto blešinėse ir drabužių savaitę. Taipgi narių prirašymo prie šios organizacijos. Ta savaitę trauksis iki birželio pirmai dienai, 1919. Kurios lietuvių kolonijoms butų neparanku, jos gali daryti savaitę pagal jų norą. Taigi ir laikas jau prie prisirengimo. Kiekvienas skyrius L. R. K. turėtų prisilaikyti šių taisyklių:

1) Išrinkti sau valdybą: pirm., raštin. ir kasininką.

2) Padaryti kolektas ir prirašyti visus vietas lietuvius prie rengiamo L. R. K.

3) Pinigus, surinktus nuo narių, pasiųsti Centran p. B. Vaškevičiūtės vardu, 456 Grand St., Brooklyn, N. Y.

4) Tuojaus išrinkti komisiją maisto ir rubų rinkimui. Taipgi rasti kiekvienoje kolonijoje centras, kur butų visi drabužiai ir kitokie daiktai sunėšami ir supakuoti pasiunčiami Centran.

5) Išrinkti komisiją prisirengimui prie maisto, rubų ir narių prirašymo arba L. R. K. savaitės.

6) Rinkti valgomus daiktus blešinėse, kaip va: condensed milk, beans, peas ir kitokius, arbatą, cukrų, miltus ir kitokius, kuriuos galima ilgesniam laikui palaikyti ir pasiųsti. Ypatingai reikėtų rinkti pieną blešinėse ir miltus.

7) Rinkti taipgi drabužius, bet reikėtų patėmyti, kad tokie nebutų per seni, ne šilkiniai, arba ne per daug amerikoniški — ploni, batus, čėverykus ir reikėtų rinkti, bet tik atsakančius.

Reikėtų kalbinti kiekvieną lietuvį, kad prisirašytų prie šio skyriaus L. R. K. Mokestis metams bus 1 dol. ir už tai gaus tam tyčia padirbtą ženklelį, kuris bus gaunamas iš Centro pareikalavus skyriams.

9) Pranešti Centru, kiek skyriuje galėtų rasti darbininkų, kurios apsiimtų megzti ir siuti Lietuvos vargšams drabužius.

10) Surinkus drabužius ir valgomus daiktus tuojaus pasiųsti Centran.

11) Drabužius siųsti geriausia yra expresu, gi valgomus daiktus blešinėse — freight'u Centran.

L. R. K. SEKRETORIATAS,
456 Grand St., Brooklyn, N. Y.

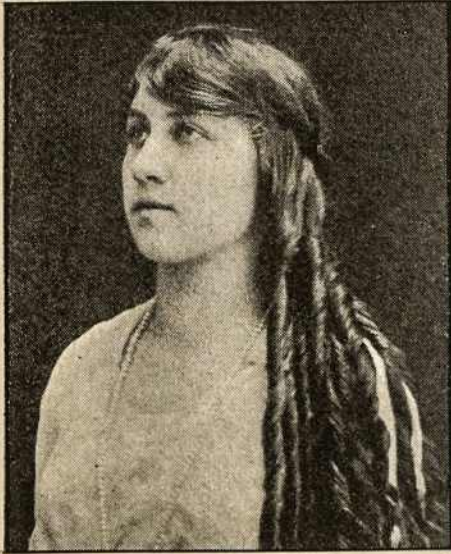
ŠUNS KVIESLYS.

.. Buvo ukininko dukters vestuvės. Šis pasiuntė savo 12 metų sunų pakviesti kaimyną į vestuves. Vaikas, bijodamas šunies, neėjo pas kaimyną į vidų, bet priėjęs prie lango grįčios iš kitos pusės ir klausia: "Ar namie šuva?"

Ukininkas (iš vidaus):— Nėra.

Vaikas:— Tėvas kviečia į vestuves.

Ukininkas (manydamas, kad tai ne jį kviečia, bet šunį):— Gerai, gerai, kaip parbėgs, tai pasakysiu.

DOMICELĖ GUSTAITĖ,
L. Vyčių 79-tos kuopos, Detroit, Mich.
pirmininkė, gabi solistė.

TRUPUTIS APIE LIETUVIŲ BIURĄ.

New York'o mieste lietuviai turi savo biurą. Platinti lietuvišką propagandą tarpe svetimtaučių. Pačiam didžiausiojo miesto centre randasi vieta, apie kurią bruzda ir sukasi visas veikimas, netik tarp lietuvių Amerikoje gyvenančių, bet ir po visą pasaulį. Užėkime ir pasižiūrėkime į taip vadinamą mūsų biurą, kuris jau pradeda veikti milžinišką darbą. Čia yra prisiunčiami iš visų kolonijų laikraščiai, iš kurių yra renkami straipsniai, kur rašoma apie lietuvių veikimą. Į Čia sueina kablegramos ir žinios iš Europos ir iš visų pasaulio dalių ir čia yra renkama medžiaga apie lietuvius ir apie Lietuvą, kuria manoma kaip ant delno parodyti kaip lietuviai yra veiklūs. Kad tą lietuvių publikacijos darbą palaikius, patartina, kad lietuviškųjų kolonijų veikėjai išsiųstų ir toliaus į vietinius anglų laikraščius žinias apie vietos lietuvių veikimus, o tą pat dieną ar už dienos jau atskris tos žinios į mūsų ofisą, kad tokioj kolonijoj lietuviai turėjo demonstraciją ar buvo apvaikščiojimas, ar taip

kokis paliečiantis lietuvius atsitikimas. Beto šitame New York'o biure randame ir šiaip žmonių-specialistų, kurie rašo staipsnius apie lietuvius savo išdirbtose srytyse. Iš čia yra išsiuntinėjama kas savaitę į kiekvieną anglų redakciją po visą Ameriką trumpi straipsneliai, kurie laikas nuo laiko talpinami įvairiuose Amerikoje einančiuose laikraščiuose. Visas darbas turi buti sutvarkytas taip, kad būtų galima turėti pilni aprašymai apie lietuvių gyvenimą.

Neprabėga diena, kurioj nerastum amerikiečių laikraštijoj apie lietuvius arba apie Lietuvą. Didžiuma jau žino apie Lietuvos klausimą, bet dar tik prasideda darbas. Visi turime veikti išvien ir toliaus, kad tą publikaciją palaikius, kol amerikiečiai pilnai ir visiškai nepažins lietuvių ir kol Amerikos valdžia nepripažins Lietuvos nepri gulmybę.

DEL KARĖS APSAUGOS.

(Released by the Foreign Language Governmental Information Service. Treasury Department).

Sekretorius Gless išleido naują įsakymą link valdiškos apsaugos. Tuo įsakymu tik po devynių mėnesių už apsaugos nemokėjimą kareivį suspenduoja.

Už valdišką apsaugą reikia užsimokėti pirmą dieną to mėnesio, prieš kurį kareivis yra atleidžiamas, bet galima tai užmokėti kurią nors dieną per tą mėnesį. Jei per mėnesį neapmokama, tai dar du mėnesiu laiko duodama, kad tą priedermę atlikti. Užsibaigus devyniasdešimtis dienų perijodui apsauga bus sulaikyta už neužsimokėjimą.

Jei po atleidimui iš kariuomenės atleistasai užsimoka laike pirmųjų trijų mėnesių, jo apsauga nepertraukiama ir jo paties pasisakymas, kad jis yra tokioje pat sveikatoje, kaip kad buvo

laikė atleidimo, bus priimtas kaip ir medikališki kvotimai.

Po tų trijų mėnesių apsauga yra sulaikoma už nemokėjimą, bet duodama šeši mėnesiai laiko, per kurį apsau-

gą galima atnaujinti, užmokant visus užsivilkusius mokesnius ir suteikiant gydytojo paliudijimą, kad aplikantas, norintis atnaujinti savo apsaugą yra sveikas.

KAS JAUNIMO VEIKIAMA.

SPRING VALLEY, ILL.

Atėjus pavasariui, gamta vilioja jaunimą į laukus, į tyrą orą. Kad ką dabar veikti užsidiarius svetainėje, reikia pasiaukavimo.

Kitų kolonijų jaunimas dažnai pasigarsina laikraščiuose, ką jis veikia. Pas mus irgi jaunimas nenumiręs. O jeigu būtų daugiau inteligentų, tai musičkiai dar daugiau veiktų.

Gegužio 11 d. L. Vyčių 28 kp. laikė susirinkimą. Svarstė ir tarė daug dalykų. Nutarė surengti vakarą su programu. Nutarė turėti "Basket Ball" žaidimus atvirame ore. Išsirinko kuopos korespondentą — St. Evanauską. Onai Juodsnukutei atsisakius nuo raštinkystės, išrinko P. Grigaliutę, gabią Vyte.

Del nebuvimo kam vesti bei prižiūrėti mažusius Vyčius, jie buvo prisidėję prie didžiųjų, bet dabar vėl jie laikys savo susirinkimus atskirai.

Didžiama jaunimo čia augę, bet atjaučia Lietuvos reikalus, rupinasi tautybe. Ypač dabar, kuomet Lietuva atgyja, ir mūsų jaunimas drąsiau pradeda veikti. Yra vilties, kad visas Spring Valley jaunimas prisidės prie L. Vyčių, o sujungtomis spėkomis nuveiks daugiau Tautai ir Bažnyčiai.

Kp. Korespondentas.

GRAND RAPIDS, MICH.

L. Vyčių 43 kp. šeštadienyje, gegužės 24 d. atliko išpažintį, o nedėlioje, gegužės 25 d., visi incorpore ejo prie Šv. Komunijos.

Tą patį vakarą Vyčių teatrališkas skyrius statė puikią dramą — "Mirga." Visas pelnas skiriamas "Vyčio" spaustuvei.

Sekmadienyje, 8 d. birželio, rengia pikniką.

Mūsų kuopa be mėnesinių susirinkimų laiko kiekvieno ketvergo vakarą susirinkimus, po kurių žaidžia gražius žaislus, pašoka lietuviškų šokių, pasikalba apie tautos reikalus. Toki vakarėliai duoda geras pa-

sekmes, prigelbėdami pritraukti prakilnaus jaunimo prie kuopos.

Koresp.

DU BOIS, PA.,

Gegužės 7 d. vietinė L. Vyčių 86 kuopa, kuri pilnai dalyvavo tą dieną iškilmingame apvaikščiojime vietinės Šv. Juozapo parapijos ir bažnyčios sidabrinio jubilėjaus, parapijos naudai perstatė treją gražių, juokingų veikalėlių, butent: "Dangus Brangus," "Rykštės Privedė" ir "Pašėlęs Dantys." Visi veikalėliai puikiai nusisekė, ypatingai pirmūtinis. Jis daugiausiai visus prijuokino ir labiausiai užganėdino. Tarpuose buvo deklamacijų ir dainų. Vyčių choras sudainavo Vyčių Himną; A. Amšiejutė padeklamavo "Megė." Dainą "Sveiki Broliai" sutartinai padainavo vytis Z. M. Damanskis su savo sesere Ona.

Suteikime dovanų gerbiamam klebonui kun. M. J. Urbonui, viršminėtą dieną, už jo uolų pasidarbavimą šiai parapijai, neatsiliko nei Vyčiai. Jie inteikė savo Dvas. Vadovui brangų lietsargį.

Pavasariui atėjus ir viskam atgijus pradėjo ir vietinė Vyčių kuopa daugiau veikti, krutėti. Šį mėnesį prisirašė nemažas burelis naujų narių: J. Jakulis, M. Mikelionis, B. Šmalis, V. Likatavičia, M. Kaminskiutė, M. Ječkauskiutė, M. Navickiutė. Iš karuomenės sugrįžo Vytis F. Kartavičia. Prisidėjus naujų spėkų galima tikėtis, kad vietiniai Vyčiai daug ko nuveiks Tautai ir Bažnyčiai.

Vytis M. J. U.

DETROIT, MICH.

Gegužės 24 d., L. Vyčių 79-ta kuopa statė operetę (kokią? "V." red.). Artistai darbą atliko gerai. Tai vis ačių muzikai A. Aleksandravičiui, kuris mokino ir pasišventė. Po veikalo buvo šokiai.

"Bolševikai" buvo užkvietę Vyčius į diskusijas, bet

kada Vyčiai panorėjo susitarti, tai "bolševikai" pagugo.

Birželio 15-tą dieną yra rengiamas Vyčių išvažiavimas. Visi Vyčiai privalėtų dalyvauti.

A. Sacikauskas, koresp.

WESTVILLE, ILL.

Lai gyvuoja Westvillės Vyčiai!

Nepraėjo daug laiko, kaip čia persitvėrė Vyčiai, bet jau smarkiai pradeda veikti. Įsitaisė patys savo svetainę, kurioje dabar galės visus savo vakarus daryti. Gerb. vietinis klebonas intaisė puikų pianą. Jis (klebonas) atjaučia Vyčiams, mes už tai busime jam dėkingi.

25-tą dieną gegužės surengėme "krikštynas" ir davėme pianui vardą "Lietuvos Vyčių". Vakarą praleidome linksmai su užkandžiais, ir kitais pasilinksminimais.

Dabar rengiame labai puikų perstatymą "Dėdė Atvažiavo",—taipgi su pamarginimais. Ačių gerb. vargonininkui Juozapui Brazaičiui, kuris stengiasi kiek galėdamas lavinti mūsų jaunimą dainaviu Westvillė dar nebuvo tokio choro mačiusi, koks dabar yra. Dar tik trečias mėnuo, kaip Westvillėj, o jau daug-ko išmokome.

Visi Vyčiai kartu tariame jam ačių!

Taipgi buvo išrinktas naujas kuopos sekretorius, tai dabar viskas gerai sekasi.

Justina Karpavičiūtė.

CHICAGO, ILL.

Iš L. Vyčių 16-tos kp. padangės.

Gegužės 27 d. š. m. apsiavedė žinomas visuomenės veikėjas Julius B. Kaupas su Vyte Em. Gedgaud-

daite.

Julius B. Kaupas buvo pirmuoju organizatoriumi 16-tos kuopos, paskui apie porą metų buvo jos pirmininku.

Em. Gedgaudaitė minėtai kuopai pirmininkavo per pastaruosiu du metus. Savo triušu ir pasišventimu jina padarė daug naudos ne vien 16-tai kuopai, bet ir visam Chicagos Vyčių apskričiai. Apskričio įrengtų vakarų statomuose veikaluose jina žibėdavo skaiščiausia žvaigžde, kaipo artistė.

L. Vyčių 16-ta kuopa dviejų savo narių, daug užsitarnavusių jai, abelnai Vyčiams ir visuomenei, taip svarbų gyvenimo įvykį sutiko džiaugsmu ir giliapagarba. Susirinkime gegužės 27 d. ji (kuopa) nutarė jaunavedžiamas išreikšti nuoširdžiausius linkėjimus ir sumetė \$10.00 auką nupirkimui dovanos.

Ilgiausiu jai metų!

X.

DAYTON, OHIO.

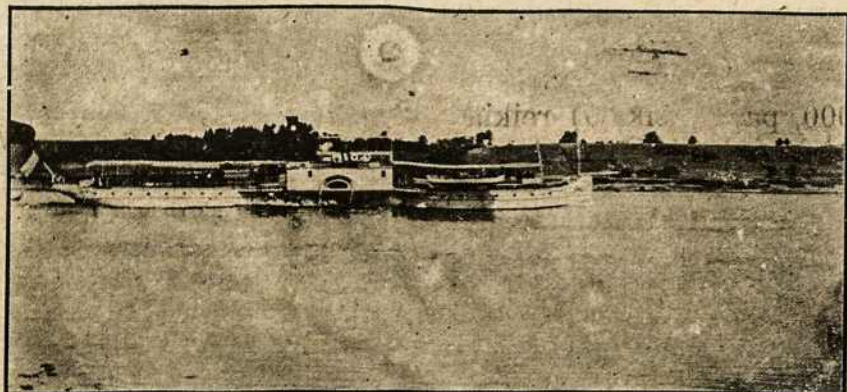
Gegužės 30 dieną Lietuvos Vyčių 96-ta kuopa J. Vilimaičio ukėje įrengė išvažiavimą. Po ankstyvųjų pamaldų visi Vyčiai susirinko pas pp. Guinius, čia nusifotografuota, o paskui nueita paskirton vieton.

Išvažiavime maloniai domon puolė jaunimo tautiška dvasia, mėgimas lietuviškos dainos ir kitų gražių ypatybių.

Vyčiai čia auga ir bujoja. Yra Vyčių Benas, kuriam ir-gi gerai sekasi; prie jo priguli gabių žmonių. Ateityje jis veiks dar pasekmingiau, nes rengiama statyti patogi svetainė.

Vietos lietuviai, o ypač jaunimas, gyvai kruta, darbuojasi. Judėjimo ir veikimo ašimi yra gerb. kleb. kun. M. Cybulskis.

... . ŠIU.

NEMUNAS TIES ILGUVA.
Garlaivis "Kurjeras" plaukia.

DIDUMA LIETUVIŲ NEMOKĖS TAKSŲ.

*Released by the Foreign Language
Governmental Information Service.*

Pagal vėliausius Pinigyno Departamento pranešimus, (Regulations 45) visi Rusijos buvusieji piliečiai, nors ir nebutų čia apsigyvenę (non-resident) nemoka taksų, jei neuždirba pavieniai daugiau kai tukstantį doliarių, o vedusieji viršum dviejų tukstančių. Jei vedusio moteris čia Amerikoje ir negyventų, bet jei tik jis gali prirodyti, jog jis vedęs, tai to ir užtenka. Lietuviai, kurie buvo Vokietijos piliečiais, to išemimo neturi. Visi lietuviai, kurie nepasirašė ant dirbtuvėse dalinamųjų kortelių turi mokėti už praėjusius metus 12 nuošimtį, o už šiuos 8 nuošimtį, bet jei jie atėjo Amerikon iš Didžiosios Lietuvos turi viršui pažymėtąjį išemimą. Panašiu išemima turi ir finai ir lenkai, abelnai visi tie, kurie atkeliavę iš senosios Rusijos rybu. Tie istatymai yra išsiuntinėti visiems darbdaviams ir kolektoriams.

Daugelis lietuvių amerikiečių savo taksus jau užsimokėjo. Tečiau jiems visiems bus tai sugražinta, jei jie to reikalaus. Už šiais metais užmokėtus taksus, sugražins darbdaviai, nes jie dar neišsiuntė į Pinigyno Departamentą surinktųjų pinigų, o kitus pirmiau inmokėtus taksus reikės kreiptis į patį departamentą (Treasury Department, U. S. Internal Revenue).

Kad nemokėti tų taksų (viršum \$1,000 ar \$2,000, pagal reikalo) reikia nueiti pas darbdavį, kuris išrenka taksus, ir pripildyti popierą formą 1115, o už praėjusius metus formos 46. (Revised Marsh, 1918).

Tie dalykai ypatingai yra svarbu žinoti tiems lietuviams, kurie žada neužilgo grįžti į tėvynę, ir kurie nepasirašė dirbtuvėse. Tie, kurie dirbtuvėse pasirašė ant tam tikrų kortelių (Form

1078) turi tas pačias teises taksus mokant, kaip ir Amerikos piliečiai, t. y. jie moka tik 6% už pernykščius metus ir 4% už šiuos metus, o tie kurie nepasirašė moka du syk tiek, t. y. 12% ir 8%.

Prusų lietuviai, kurie nepasirašė ir nėra apsigyvenusiais Amerikoje, pakol kas po tais įstatymais neineina ir turi mokėti už visas savo ineigas, be jokių išemimų.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBOS ADRESAI.

Dvasiškas vad.: kun. K. J. Urbonas,
301 State St., Du Bois, Pa.

Pirmin.: A. Aleksis (Aleksandravičius),
180½ Cardoni Ave., Detroit, Mich.

Vice-Pirmin.: A. E. Petrauskaitė,
4 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Raštin.: V. Rukštalis,
151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: P. Baltutis,
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:

J. Vilimas, 3934 So. Rockwell St., Chicago, Ill.

S. Šimulis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.

Literatiškoji komisija:

Dr. J. J. Bieslakis, 703 Fifteenth St., N. W.
Washington, D. C.

Pr. Juras, Kenrick Seminary, Webster Grove,
Mo.

L. Šimutis, 456 Grand St., Brooklyn, N. Y.

J. Navickas, Catholic University Apostolic M.
House, Washington, D.C.

V. Greičius, 8315 Bellevue Ave.
Cleveland, Ohio.

Turiny's "Vyčio" No. 5 | 62.

TURINYS "VYČIO" No. 5 (62).

I. Organizuokimės ir stiprėkime. M. Z.	1	pusl.
II. Atbudimas. Matas.	3	"
III. L. Vyčių domai! Kun. M. J. Urbonas.	4	"
IV. Pirkliavimas su Lietuva ir Latvija (per Gov. Inf. Ser.).	5	"
V. Auklėkime kultūros darbininkus. Lašas.	6	"
VI. Atsišaukimas į liet. visuomenę. L. Taryba Inf. Biuras.	7	"
VII. Lietuvos Vyčiams. Kun. A. Vilimas.	8	"
VIII. Pažvelgk (Eilės). Antanas.	10	"
IX. Už Tėvynę. J. Širvintas.	11	"
X. Lietuvos kareivio mirtis (Eilės). Antanas.	15	"
XI. Lietuvos intekmė į Chopino muziką. A. E. Ašarutis.	16	"
XII. Nesulaukiau jos. Naras.	18	"
XIII. Kelionė į burtininką. Jurgis Kirka (Iš "Vairo").	19	"
XIV. Už tėvų kaltes. Laumutė.	21	"
XV. Liudnos ir smagios mintys. P. P. Gurėnas.	22	"
XVI. Steigiamas moksleivių bendranamis. Vienas iš kom.	22	"
XVII. Pavyzdingi tėvynainiai. Šešupė.	23	"
XVIII. Iš Centro Raštinės:		
1. Paaiškinimai; 2. Musų karininkai; 3. Lietuvos Vyčių kuopų adresai.		
V. Rukštalis, C. Rašt.	24	"
XIX. Aukos įrengimui Vyčių spaustuvės. Centro Valdyba.	26	"
XX. Tautos Fondo atsišaukimas. T. Fondo sekretorijatas.	27	"
XXI. Truputis apie Lietuvų Biurą. L. Inf. B.	28	"
XXII. Del karės apsaugos (per Gov. Inf. S. T. Dep.).	28	"
XXIII. Kas jaunimo veikiama (korespondencijos):		
1. Spring Valley, Ill.; 2. Grand Rapids, Mich.; 3. Du Bois, Pa.; 4.		
Detroit, Mich.; 5. Westville, Ill.; 6. Chicago, Ill.	29	"
XXIV. Centro Valdybos adresai.	31	"
Paveikslai: Julius B. Kaupas ir Em. Gedgaudaitė; 2. St. Greičienė; 3.		
Mindaugio pilies ir bažnyčios griuvėsiai Naujapilyje; 4. Musų karinin-		
kai: J. B. Šaliunas ir V. Stulpinas; 5. Jovaišai moksleiviai; 6. Damice-		
lė Gustaičiūtė; 7. Nemunas ties Ilguva.		

"VYTIS,"